№ 1 opłacona ryczałtem. • פרייז 20 גראָשען. • „CZENSTOCHOWER CAJTUNG".

טשענסטאָכאָווער צייטונג

Piątek, d. 4 stycznia 1935 | ליכט-צינדען 3.21 | פרייטאג פ' וארא כ"ט טבת תרצ"ה.

טרעט אויף דער שטאָלץ פון דער יודישער ביהנע

פייערלעשער-זאַל. נאָר 2 מאָל

אידאַ **קאַמינסקאַ**

מיט איהר אויסגעצייכענטען אנסאמבל.

זונטאָג, ד. 6 יאַנואַר 8=30 אָוועמד
„מוטערשאַפט"
דראמא אין 4 אקטען פון וו. ווינישטענקא
איבערזעצט: אידא קאַמינסקאַ.

מאַנטאָג, ד. 7 יאַנואַר 8=30 אָוועמד
3-טע געשלעכט
(פרוי אדוואָקאַט)
קאָמעדיע אין 3 אקטען פון בער און וערגעל.

בילעטען-פאָרפערקויף אין דרוקעריי פון ה' באָטשאַן.

דאס בעוואוסטע **מאַנופאַקטור=געשעפט** פון **מ. גראַנעצק** נארוטאָוויטשא № 3.

ווערט פון 10-טען יאַנואַר 1935 איבערגעטראָגען אין הויז פון ה' מיענטקעוויטש

נייער מאַרק 10=9.

דאס געשעפט מיט אַ וואוינונג אויף נאַרוטאָוויטשא איז צו פערדינגען.

ס'ווערט אויך געזוכט אַ סקלעפּאָווע, בעקאַנט אין דער מאַנופאַקטור-בראַנזשע און א לערן-יונגעל.

הילפס=קאַסע ביים שניידער = צעך | אין זאַל פון האַנדווערקער=פערבאַנד אַלעע 12 | שבת, דעם 5 יאַנואַר 9 אָוועמד

אַ גראַנדיעזע
פערוויילונג
מיט איבערראַשענדע סענסאַציאָנעלע אַטראַקציעס.
צווישען אַנדערע: דעקלאַמאַציעס, מאָנאָלאָגען און געזאַנג.
פיין-איינגעאָרדענטער ביליגער בופעט. העריליכער אָרקעסטער.
די גאַנצע הכנסה איז בעשטימט פאַר דער הילפס קאַסע ביים שניידער-צעך.

ערקלערונג.

אין דער „טשענסטאָכאָווער צייטונג" נומער 52 האט זיך בעוויזען אַן אויפפאָדערונג צום עלטסטען פון 2 טען שניידער צעך, וועגען צוריקצאָהלען 14 זל. מיט 25 גר. פאר ה' וועגדעל און שווארץ, ערקלערען מיר דערויף, אַז די סומע איז אריינגעפלאָסען אין דער געמיינזאמער שטרייק קאַסע, וואו זי איז געוואָרען פונאנדערגעטיילט צווישען די שטרייקענדע מיטגלידער פון ביידע צדדים.

גלייכצייטיג ערקלערען מיר, אַז אַ קאַסע-בעריכט איז אין זיינער צייט געוואָרען אָבגעגעבען אויף דער ליקווידאציע-פערזאמלונג פון שטרייק.

מיר האלטען די ערקלערונג פאר דער געזעלשאפטליכער מיינונג פאר גענוגענד און מצהר אויף אזעלכע אינסינואציעס געגען אונזער עלטסטען פון צעך וועלען מיר נישט ענטפערן.

די פערוואלטונג פון 2-טען שניידער-צעך.

מיט טיפען צער און וועהטאג זענען מיר מודיע וועגען פריהצייטיגען טויט פון אונזער הייסגעליבטער פרוי און טאָכטער

נ"ע **דבורה** **זאקס** פון דערהיים גלעוויצקאַ

די לויה איז פאָרגעקומען מיטוואָך, ד. 2 יאנואר 1935 כ"ז טבת תרצ"ה).

גלייכצייטיג דריקען מיר אויס אונזער איניגסטען דאנק די אלע, וועלכע האָבען אָבגעגעבען דעם לעצטען כבוד אונזער טייערען נפטר.

די אין טיפען טרויער פערבליבענע

מאַן, טעכטערל, פאָטער, ברודער, שוועסטערן און שוואָגער'ס.

מיר דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל דער **פאַמיליע גלעוויצקי** און **זאקס** צוליעב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער ליעבער פרוי און טאָכטער

נ"ע דבורה

המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

פאַמיליע וולאַדאָווסקי.

מיר נעמען אנטייל אין צער פון דער **פאַמיליע גלעוויצקי** און **זאַקס** צוליעב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער פרוי און טאָכטער

נ"ע דבורה

און דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל.

פירמע „אורסוס" ש. פישהאַלטער
ווארשאווער 21.

Zawiadomienie.
Mam zaszczyt zawiadomić Sz. Publiczność, że z dn. 9 grudnia br. uruchamiam na linji
Wieruszów-Wieluń
Krzepice-Częstochowa
nowocześnie urządzony autobus, z centralnem ogrzewaniem, który wychodzić będzie:

Kierunek Wieruszów—Częstochowa
Odjazd z Wieruszowa 6.45
" z Wielunia 8.00
" z Krzepic 9.10
" z Kłobucka 9.45
Przyjazd do Częstochowy 10.20

Kierunek Częstochowa—Wieruszów
Odjazd z Częstochowy 16.30
" z Kłobucka 17.10
" z Krzepic 17.50
" z Wielunia 19.05
Przyjazd do Wieruszowa 20.05

z Wielunia do Kalisza przez Kępno Ostrów
5,00 8,00 14,20
z Kalisza do Wielunia przez Ostrów Kępno
7,00 13,20 17,00

MARJAN JANCZEWSKI
Kalisz, Kościuszki 19 tel. 462 i 62
Konc. Przeds. Kom. Aut „MEWA"
na linji Kalisz—Częstochowa
przez Ostrów-Kępno.

סטאַרשי - פעלטשער
איזידאָר באָרענשטיין
האָט זיך איבערגעצויגען פון וויעלון
קיין לאָדז
און נעמט אָן אין זיין קאַבינעט אויף
נאָוואָ=זאַרושעווסקאַ 19, טעלעפ. 229=46.

Dr. med. **Jakób Zand**
choroby wewnętrzne
przeprowadził się
na ul. N. P. Marji 1, róg N. Rynku
Telefon 21-65

FARBIARNIA, PRALNIA CHEMICZNA
„KRYSZTAŁ"
ul. Berka Joselewicza 2.
מיר נעמען אָן צו וואַשען **קראַגענס** מיט לאנג-דויערענדען שפיגעל-גלאַנץ, אויך נעמען מיר אָן **כעמיש** צו רייניגען און צו פאַרבען אַלעראַרט קליידונג.
ספעציאַליטעט: 1) פאַרבען לעדערנע קורטקעס, 2) דעטאַשירען (אַרויסנעמען פלעקען אָהן וואַשען).
אַכטונג: פלעקען ווערען אַרויסגענומען אויפ'ן אָרט

Tańców: modnych, zwykłych
clou sezonu „CARIOCA" salonowa,
wyucza w kompletach, oddzielnie
balotm. K. KOSTECKI,
ul. Waszyngtona 6.
Zapisv na kursy codziennie od 10 rano do 9 wiecz. Opłata niska.
פראַקטישע לעקציע יעדען שבת פאַר יודישע געזעלשאַפט אַנהויב 8 אָוועמד.
לעצטע מוזיק-שלאגערס. צוגענגליכער אָפּצאָל.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער פערוואלטונגס-מיטגליד ה' **אברהם פרידמאַן** צוליעב'ן טויט פון זיין מוטער

ניסעל פרימעט נ"ע

פערוואלטונג
פון 2-טען שניידער-צעך.

גוטשאַ ליפּקאָוויטש ✡ **קאָפּל לייזעראָוויטש**

פערלאָבט וויעלון אין דעצעמבער 1934 י.

אונזער חבר **קאָפּל לייזעראָוויטש** און חברה **גוטשאַ ליפּקאָווסקאַ** צו זייער פערלאָבונג ווינשען אַ בליהענדע צוקונפט.
חנה ווין, מאַשע שיעוויטש, פריידע אַראָנאָוויטש, אליהו ושמואל, וויעלון.

רב ברכות לכם חברינו **קופל וטובה** לבואכם בברית האירוסין.
תהיה דרככם סוגה בשושנים.
אברהם, יצחק, חנוך, יעקוו, יחיאל, דבורה.

פיעל גליק און צופרידענהייט אונזער חבר **קאָפּל לייזעראָוויטש** מיט חברה **גוטשאַ ליפּקאָוויטש** צו זייער פערלאָבונג ווינשען:
פרימעט וויינריב, רחל שמולעוויטש, אסתר יאַקובאָוויטש, מרים ס., שוו. ריינג.

את חברנו **קאָפּל לייזרוביץ** לאירושיו עם החברה **טובה ליפקוביץ** הננו מברכים ברוב אושר והצלחה.
יהודה ערליך (ראַדאָם), משה מיכאל אַלעמביק (טשענסט.)
נחמן יאַקובאָוויטש (וויעלון), דוד קרזעפיצקי (סלאָנים).

ברכת מזל-טוב חמה לחברנו **קופל לייזרוביץ** ולחברתנו **טובה ליפקוביץ** לבואכם בברית האירושין. יהיה דרככם צלח.
יעקב וואָלקאָוויץ, מאיר גרשון האָראָוויטש וארוסתו, אהרן קאָהן.

Z intencji zaręczyn kolegi naszego Kopla Lajzerowicza z koleżanką naszą Gucią Lipkowiczówną, życzą wiele szczęścia Estera Lewkowicz, Karola Szmulewicz, Rutka Lajzerowicz, Hil Krzepicki i Cwi Litmanowicz.

צו דער חתונה פון ה' **שלמה וואָלקאָוויטש** מיט פרל. **דאָברע וואָלקאָוויטש** ווינשען א הערצליכען מזל-טוב
יוסף שאַיאַ און פרוי וויעלון.

P-ie FELICJI BRAMÓWNIE
i p. inż. WŁADYSŁAWOWI MARKOWICZOWI z okazji Ich ślub uskładają serdeczne życzenia szczęścia i pomyślności
B-cia OBERMAN.

אונזער ליעבען קוזין **לייב הירש טשענסטאָכאָווסקי** צו זיין תנאים מיט פרל. **פרימעט גליקסמאַן** ווינשען אַ הערצליכען מזל-טוב און אייביגע צופרידענהייט
אברהם טשענסטאכאָווסקי און פרוי.

צו דער פערלאָבונג פון אונזער שוועסטער **באַלאַ ראָזענבערג** מיט ה' **יהושיע בוגייסקי** ווינשען מיר א הארציגען מזל-טוב און אַ גליקליכע צוקונפט.
טוביה און פרוי, חיים רודניצקי און פרוי, זיסער, שלום און אסתר.

אַלערליי געבעקסען
אויף תנאים'ס, חתונות, ברית'ן און פערחיילונגען
קען מען אָמבעסטען בעשטעלען אין דער
ערשטקלאַסיגער צוקערניע
יעקב קאַלקאַ בערעק יאָסעלעוויטש 6
אויך ווערט אָנגענומען הויז - באַק צו ביליגע פרייזען.
געדענקט די אדרעס:
י. קאַלקאַ, ב. יאָסעלעוויטש-גאַס № 6
בעשטעלט און איהר וועט העכסט צופרידען זיין.

ערקלערונג.

דערמיט דערקלערען מיר, אַז מיט דער איצטיגער פערוואלטונג פון דער אָרטיגער שול-אָרגאניזאציע האָט אונזער פראקציע קיין שום שייכות נישט.

די דערקלערונג מאכען מיר צוליב דעם, ווייל די קינדער-היים, וועלכע איז ווידער טעטיג זייט 3 וואָכען און ווערט געפיהרט אין דער פוילישער שפראַך איז דורך דער פערוואלטונג נישט בעשלאָסען געוואָרען צו עפנען.

זאָלען דעריבער די חברים „אומאָפהענגיגע" האָבען דעם מוט עפענטליך צו דערקלערען (און נישט ווי זיי האָבען דאס געמאכט אין נאָמען פון דער פערוואלטונג), אַז פאר דעם אלעם זענען אויסשליסליך פעראַנטוואָרטליך נאַר זיי, און נישט וועלען דעקען אין נאָמען פון דער פערוואלטונג אַלע זייערע מיאוסקייטען פאר דער אָרבייטערשאפט אין טשענסטאָכאָוו און הויפּטזעכליך פאר די חברים אין אמעריקא.

די מעדעס פראַקציע

(—) לעדערמאַן משה, (—) ראָזענפעלד יצחק,
(—) טוכמייער משה, (—) קורצבארד נתן.

טשענסטאָכאָוו, דעצעמבער 1939.

292/a/35

14 יאָהר „טשענסטאָכאָווער צייטונג".

פאַר דעם פּשוט'ן לעזער איז אוממעגליך צו פערשטעהן, וואס דאס הייסט אַרויסגעבען 14 יאָהר אַ יודישע צייטונג.

איך שטרייך אונטער אַ יודישע צייטונג, ווייל ווי ס'זאָל נישט זיין איז פיעל לייכטער אַרויסצוגעבען אַ פּוילישע צייטונג, אפילו פאַר יודישע לעזער ווי אַ יודישע צייטונג פאַר די זעלבּע יודישע לעזער.

נאָך שווערער איז די דאזיגע אויפגאַבּע אין אַ פּראָווינץ-שטאָדט, וואו יעדער קאָן דעם „פאָן רעדאַקטאָר" און יעדער האט צו איהם אַ געשעפט. דער דערצעהלט איהם וועגען אַ געשעהעניש און וויל, אַז מען זאָל דאס פערעפענטליכען אין בלאַט, דער צווייטער האט אַ פאַמיליען-טראַגעדיע, פערלאַנגט ער, אַז מען זאָל זיך דערפון דערוויסען און אַזוי אַרום וועט אפשר די פאַמיליע אויף איהם רחמנות האבען און איהם אָבגעבען זיין חלק ירושה, דער דריטער וויל—מאָלע וואס מען וויל אַלץ פון אַ יודישער צייטונג און דאָ מוז מען יעדען צופרידענשטעלען, אַז נישט וועט ער ברוגז ווערען און אויפהערען צו אַבּאָנירען די צייטונג און נישט געבען די גראַטולאַציע אָדער דעם נעקראָלאָג...

די „טשענסטאָכאָווער צייטונג" אַלס אונפּאַרטייאישער נאַציאָנאַלער אָרגאַן האט אין משך פון איהר ערשיינען געטריי אָבגעהיטען איהר ליניע; וועקענדיג דאס נאַציאָנאַלע בעוואוסטזיין ביי די יודישע מאַסען, האט זי, ווי אַ געטרייער וועכטער – זיך נישט געשטעלט אויף איינעמס צד, נישט געדינט קיין פּאַרטייען, נאָר דעם כלל ישראל. און דערפאַר טאַקי איז איהר אויפגאַבּע געווען דאָפּעלט שווער, ווייל אין דער צייט, ווען פּאַרטייען און פּאַרטייאישקייט איז דער העכסטער אויסדרוק און דער איינציגער דאָמינירענדער פאַקטאָר אין לעבען, איז אַ גרויס געווינס פאַר אַנ'אונפּאַרטייאישער צייטונג צו האבען פריינד.

אַ גרויסען פערדינסט האט די „טש. צייטונג" פאַר איהר ווידמענען פיעל פּלאַץ דער אויפלעבונג פון יוד. פאָלק אין ארץ-ישראל. זי האט נישט אַדורכגעלאָזט כמעט איין נומער, וואו ס'זאָל נישט זיין איין אָדער מעהרערע אַרטיקלען וועגען אונזער נייער אַלטער היים, וואו ס'בויט זיך דאס נייע יודישע לעבען.

מיר האבען מיט אונזערע בעשיידענע מיטלען זיך בעמיהט, אַז די „טש. צייטונג" זאָל זיין דער אָרגאַן פון נאַציאָנאַלען יודענטום צו אַלע זיינע שיכטען און קלאַסען. שווער, זעהר שווער – בעטאָנען מיר נאכאמאָל – איז אַרויסצוגעבען אַ יודישע צייטונג אין אַ פּראָווינץ-שטאָדט, מיר גלויבען אָבער אַז די דאָזיגע שווערע אויפגאַבּע ערפולען מיר אויף וויפיעל ס'איז מעגליך. אייגענטליך דאַטירט זיך אונזער אויסגאַבּע פון אַ סך לענגער. שוין אין 1911-טען יאָהר האט דער פערלאַג ב. באַטשאַן אַרויסגעגעבען די ערשטע יודישע צייטונג אין טשענסטאָכאָוו און אויב מען וועט שרייבען די געשיכטע פון יודישען טשענסטאָכאָוו, וועט מען זיך דערויף אָנטרעפען און מוזען אָנערקענען, אַז מיר זענען געווען די ערשטע, וועלכע האבען פערשטאַנען, אַז אַזאַ עיר ועם בישראל, ווי טשענסטאָכאָוו, דאַרף האבען איהר אייגענעם אָרגאַן.

דער וועג פון אַ יודישער צייטונג איז פול מיט מכשולים און זיגזאַגען, דאס יודישע געזעלשאַפטליכע לעבען איז איבערהויפּט קאָמפּליצירטער, ווי דאס לעבען פון נישט-יודען, און די צייטונג אַלס דער אויסדרוק פון געזעלשאַפטליכען לעבען איז דער שפּיגעל פון דעם אַלעם. דעריבער, ווען ס'געלונגט בשלום אַדורכצופיהרען די אויפגאַבען און נישט געניזוק'ט צו ווערען, איז דאס שוין אַ גרויסע דערגרייכונג.

שוין אַ צייט האט די „טשענסטאָכאָווער צייטונג" אויך אָנגעהויבען צו געבען נייעסן און ווידמענען אַ סך פּלאַץ פאַר'ן געזעלשאַפטליכען לעבען אין דער נאָהענטער שטאָדט וויעלון, וואס איז אין די לעצטע יאָהרען אויסגעוואַקסען צו אַ גרויסער יודישער שטאָדט, מיט אַ ברייט פערצווייגט יודיש לעבען.

זאָל מען האָפען, אַז מיט פעראייניגטע כחות וועלען מיר ווייטער, ווי ביז איצט, שטעהן אויף דער וואַך פון יודישען לעבען און מיט אונזער פעדער דינען געטריי די אינטערעסען פון יודישען פאָלק, בעלויכטען אַלע ווינקעלעך פון יודישען געזעלשאַפטליכען לעבען פון טשענסטאָכאָוו און וויעלון, וועקען ביי די יודישע מאַסען די ליבע צו ארץ ישראל, אַרויסרייסען זיי פון זייער פערגלייווערטער אַפּאַטיע צו אַן אינטענסיוו לעבען פון יודישען פאָלק בכלל און פון דער יודישער געזעלשאַפט אין אונזער שטאָדט בפרט.

מיר זענען זיכער, אַז אונזערע לעזער, וועלכע געהען מיט אונז מיט די גאַנצע צייט, וועלען אונז מיטהעלפען די דאָזיגע זעהר שווערע אויפגאַבּע אויך ווייטער צו ערפולען.

ש.

וואָס איז וויכטיג פאַר די עולים קיין ארץ-ישראל?

די עליה קיין ארץ-ישראל בעקומט וואס ווייטער אַלץ אַ גרעסערן פערנעם און אַלץ ווייזט-אָן דערויף, אַז אין די נאָהנטסטע חדשים איז צו ערוואַרטען אַ נאָך גרעסערן וואוקס פון דער צאָהל עולים.

ס'איז בעקאַנט, ווי די רייזע קיין ארץ-ישראל איז פערבונדען מיט פיעל שוועריגקייטען און יעדער עולה האט צו ערלעדיגען אַ מענגע פאָרמאַליטעטען. ווען דער עולה איז שוין אַלץ איבערגעקומען, זיך שוין בעזאָרגט מיט אַ וויזירטען פּאַס און מיט אַ שיפס-קאַרטע – מוז ער ערנסט אַ קלער-טהון וועגען איבערטראַנספּאָרטירען זיינע זאַכען און אויב ער איז אַ האַנדווערקער – וועגען אַריבערפיהרען זיין וואַרשטאַט, וואס זאָל איהם ווי אַמשנעלסטען געבען אַ עקזיסטענץ-מעגליכקייט אין זיין נייעם פאַטערלאַנד.

לעצטענס קומט-אויס אָפט צו הערען וועגען פיעל פאַלען, ווען דער עולה איז געקומען קיין ארץ-ישראל און ס'איז איהם אויסגעקומען צו וואַרטען וואָכענלאַנג, ביז ער האט אַרויסבעקומען זיין אייגענטום, וואס ער האט אונפאָרזיכטיג אָנגעטרויט אונבערופענע און נישט-קוואַליפיצירטע פערזאָנען צום טראַנספּאָרטירען.

ס'האט זיך אויך געטראָפען, אַז אַ בעל-מלאכה, אָבנעמענדיג אין ארץ-ישראל זיין אַרבייטס-וואַרשטאַט, פון וועלכען ער דאַרף שוין ציהען זיין חיונה פאַר זיך און פאַר זיין פאַמיליע, האט מיט וועהטאָג פעסטגעשטעלט, דאס צוליב שלעכטער פערפּאַקונג און מאַנגעל פון השגחה אויפ'ן וועג, זענען די געצייג און מאַשינען בעשעדיגט געוואָרען און ער מוז – אַנשטאַט זאָפאָרט צוטרעטען צו דער אַרבייט – זיך פערנעמען גאָר מיט פעררי כטען די שאָדענס, וואס איז זעהר אָפט אויך פערבונדען מיט גרויסע קאָסטען.

פון דעם אַלעם איז געדרונגען ווי וויכטיג עס איז פאַר די עולים, זיי זאָלען זיך בעצייטענס בעוואָרענען, אַז די אַרויסגעשיקטע זאַכען זאָלען זיך בעקומען אויפ'ן אָרט אין אָרדנונג און אָהן פערשפּעטיגונג.

מיר דערוויסען זיך, אַז די סאָלידסטע אינטערנאַציאָנאַלע טראַנספּאָרט-געזעלשאַפט „אַמניפּער", וואַרשא, טלאָמאַצקע 9, ערלעדיגט אין ברייטען פערנעם דעם טראַנספּאָרט קיין ארץ-ישראל פון הויז-זאַכען, מעבעל, סחורות, פאַבריק און וואַרשטאַט-איינריכטונגען א. אז. וו. דער אַרויסשיקער האט די פולשטענדיגע גאַראַנטיע, אַז אַלץ וועט בעקומען ווערען פּינקטליך צום אָבגערעדטען טערמין און אין פולסטער אָרדנונג, אונבעשעדיגט. די פּרייזען זענען צוגענגליכע, לויט די ביליגסטע טאַריפען.

מיר קאָנען מיט אַ רוהיגען געוויסען רעקאָמענדירען אונזערע לעזער-עולים די פערטרויענספולע געזעלשאַפט „אַמניפּער" און מיר זענען איבערצייגט, אַז זיי וועלען זיך נישט ענטטוישען, אָנטרויענדיג דעם טראַנספּאָרט פון זייערע זאַכען דער דערמאָנטער פאַכמענישער און בעגלויבטער געזעלשאַפט.

אַלע קענען זיך ווייטער בעמיהען וועגען האַנדווערקער-קאַרטען אויפ'ן יסוד פון אַ הנחה.

דעם 31 דעצעמבער 1934 האט זיך געענדיגט דער טערמין אויף אָבגעבען ביטעס און זיך בעמיהען וועגען אַרויסבעקומען האַנדווערקער-קאַרטען אויפ'ן יסוד פון ערוואָרבענע רעכט, דאס הייסט, פאַר די האַנדווערקער, וועלכע האבען פאַר'ן 15 דעצעמבער 1927 געפיהרט זעלבסטשטענדיגע וואַרשטאַטען. אַלע בעמיהונגען, אַז דער טערמין זאָל פערלענגערט ווערען האבען זיך נישט איינגעגעבען. אויף דעם דערמאָנטען יסוד וועט שוין קיינער קיין האַנדווערקער-קאַרטע נישט קענען בעקומען. מיר ווייסען, אַז ס'זענען נאָך געבליבען טויזענדער יודישע האַנדווערקער, וועלכע האבען זיך נישט בעמיהט וועגען האַנדווערקער-קאַרטען און איצט זענען זייערע וואַרשטאַטען בעדראָהט פערמאַכט צו ווערען און די עקזיסטענץ פון די האַנדווערקער איז בעדראָהט. פון דער אַנדערער זייט ווייסען מיר, אַז טויזענדער יודישע האַנדווערקער האבען זיך צוגעהערט צו אונזער רוף און פיעלפאַכיגע אויפפאָדערונגען און האבען די פאָרמאַליטעטען ערלעדיגט.

פאַר די, וועלכע האבען נאָך נישט קיין האַנדווערקער-קאַרטען אָהן אונטערשיד צי זיי האבען אין יאָהר 1927 געפיהרט אַ זעלבסטשטענדיגען וואַרשטאַט אָדער נישט, איז נאָך פערהאַן אַ מעגליכקייט צו בעקומען האַנדווערקער-קאַרטען אויפ'ן יסוד פון די אַזוי גערופענע דיספּענס (ספּעציעלע הנחה). מען דאַרף זיך תיכף ווענדען מיט ביטעס וועגען אַזאַ דיספּענס, אויפווייזענדיג, אַז מען איז אַ גוטער פאַכמאַן. פערשטעהט זיך, אַז דאס בעקומען אַ האַנדווערקער-קאַרטע אויף דעם אופן וועט אָנטרעפען אויף דער שוועריגקייט וואס אַ קוואַליפיקאַציע-עקזאַמען וועט קאָסטען 63 זל. אויף וואס נישט יעדער האַנדווערקער קען זיך ערלויבען, אָבער דאס טאָר בשום אופן נישט אָבשטעלען די האַנדווערקער, וועלכע האבען נאָך נישט קיין קאַרטען, אָנצוהויבען די בעמיהונגען, כדי אָבצוראַטעווען דאס אָרט פון חיונה – דעם האַנדווערקער-וואַרשטאַט.

ביזאָג נישט קיין נביאות...

קליינער פעליעטאָן.

ס'פיהרט זיך אין דער וועלט, אַז ווען ס'קומט ניי-יאָהר פּראָבירט יעדער צו זאָגען נביאות, ווער שמועסט—פּאָליטיקער, דיפּלאָמאַטען, געלעהרטע ווערען אינטערוויואירט פון זשורנאַליסטען און בעקומען פון זיי אַרויס נביאות'ן, ווי אַזוי די וועלט וועט אויסזעהן אין קינפטיגען יאָהר.

אויך זשורנאַליסטען, ווער שמועסט פעליעטאָניסטען, נוצען אויס די דאָזיגע נבואה טעמאַ און בדרך-הלצה גיבען זיי אין די ניי-יאָהר-פעליעטאָנען אַנ'אָבהאַנדלונג וועגען דעם, וואס עס וועט אַלץ געשעהן אין קינפטיגען יאָהר.

אין פאַריז איז פערהאַנען אַ וועלט-בעריהמטע נביאות-זאָגערין און לויט איהרע היי-יעהריגע נביאות דאַרף מען אין 1935 פּטור ווערען פון קריזיס. ווי מיר שיינט אָבער האבען שוין פאַר איהר זיך אַרויסגעזאָגט גרויסע עקאָנאָמיסטען, אַז פאַקטיש איז מען שוין דעם קריזיס פּטור געוואָרען, ברענגענדיג ראיות, אַז אין דער און דער מלוכה האט זיך דער עקספּאָרט פערגרעסערט. אין אַנדערן לאַנד האט זיך די אַרבייטסלאָזיגקייט פערקלענערט און אַזוי ווייטער. און דער רעזולטאַט? דער רעזולטאַט איז, אַז די וועלט ליגט צושמעטערט און די אַלע נביאות'ן זענען נישט מעהר ווי הוילע פּוסטע ווערטער וואס איז אַ טעמאַ פאַר ליידיגגעהער און געבראָטענע קאַטשקעס פאַר צייטונגען.

איך בין אַנ'אַפּיקורס פון די אַלע נביאות-זאָגער, האַלטענדיג זיך אין דעם מאמר: „משחרב בית-המקדש נתנה נביאה לשוטים" און נישט וועלענדיג, אַז מען זאָל מיך האַלטען פאַר אַ טיפּש, וועל איך טאַקי קיין נביאות נישט זאָגען.

שטעלט אייך פאָר, וואס אייגענטליך פאַרא נביאות קאָן מען דען זאָגען. ווען, למשל, אַזאַ יוד ווי איך זאָל אייך וועלען מיטטאַנצען אויף דער חתונה, וואָלט איך געמוזט אונגעפעהר אַזוי זאָגען:

אין דייטשלאַנד וועט דער מאָלער-יונג היטלער ווייטער פיהרען די ממשלה און די שטורמיסטען וועלען נישט זיין צופרידען, וואס מען ענטוואָפענט זיי. יעדע פאַר חדשים וועט מען אויסשיסען די האָמאָסעקסואַליסטען און וואס מעהר מען וועט זיי דערהרג'ענען אַלץ מעהר וועלען זיי וואַקסען, אַזוי, אַז מען וועט האַלטען אין איין רייניגען...

אין רוסלאַנד וועלען זיך אַלץ געפינען נישט-צופרידענע מיט סטאַלינ'ס פּאָליטיק און מען וועט די נישט-צופרידענע מאַכען מיט אַ קאָפּ קורצער.

די „קאַסע כאָריך" וועט ברענגען אַזאַ מאַשין, וואס מען וועט שוין איגנאַנצען נישט דאַרפען אַ דאָקטאָר, וועלכער האט לויט דער נייער פעראָרדנונג די מעגליכקייט צו בעזוכען כאָטש אַ מינימום 100 קראַנקע דורך אַ שעה. די נייע מאַשין וועט בעוויזען אויסצוקלאַפּען כאָטש אַ טויזענד קראַנקע אין אַ קליינע האַלבע שעה.

די שלום-אונטערהאַנדלונגען צווישען די רעוויזיאָניסטען און „הסתדרות" וועלען נאָך נישט פערענדיגט ווערען אין משך פון קינפטיגען יאָהר און וואס איין צד וועט ווינשען דעם צווייטען צד שוין נאָכ'ן שלום, זאָל היטלער'ן אָנגעהן...

די לינקע פּ. צ. וועלען זיך ווייטער שפּאַלטען און ווען ס'וועט שוין מעהר נישט בלייבען ווי איין-איינציגער פּ. צ.'ניק, וועט ער זיך אויך נאָך שפּאַלטהן אויף צוויי.

האַנדווערקער וועלען אַלץ נאָך נישט האבען געלעזט די פראַגע פון די האַנדווערקער-קאַרטען און ס'וועט נאָך אַלץ נישט קלאָר ווערען, ווער ס'איז אַ כאַלופּניק און ווער אַ זעלבסטשטענדיגער מייסטער.

די צוויי קליינהענדלער-פעראיינען וועלען זיך נאָך אַלץ בעקעמפען, נאָר פאַר די אייגענע מיטגלידער וועלען זיי אַזוי פיעל אויפטהון, ווי אין פאָריגען יאָהר.

מיט גאָט'ס הילף וועט ווייטער נישט זיין קיין שלום צווישען יודען, סיי אין דער קהלה, סיי אין די ציוניסטישע רייהען, ווי אויך אין אַנדערע אינסטיטוציעס.

וועגען בעזעצען רבנישע פּאָסטענס אין פערשידענע שטעדט אין פּוילען וועלען ווייטער דעצידירען די רבי'שע הויפען, יעדער רבי לויט דער צאָהל פון זיינע חסידים. די קוואַליפיקאַציע פון קאַנדידאַט וועט נישט שפּיעלען קיין שום ראָל...

אויך אין 1935 וועלען פאָרקומען עקסמיסיעס און ווער ס'וועט נישט האבען קיין סך געלד זיך צו קויפען אַ דירה, וועט זיך מוזען בעגניגענען מיט די באַראַקען.

יודען וועלען אויך אין קינפטיגען יאָהר נישט ווערען קיין סטרושעס און דאס איז דאָך שוין אויך זעלבסטפערשטענדליך, אַז קיין יודישע פאַבריקאַנטען וועלען ווייטער נישט וועלען בעשעפטיגען קיין יודישע אַרבייטער.

ביים פערמאַכען די געוועלבער איין מינוט נאָך 7, וועט שטענדיג אויסוואַקסען אַ פּאָליציאַנט, וואס וועט מאַכען אַ פּראָטאָקאָל; דאַגעגען קאָן ווייטער טרעפען, אַז ווען מ'נויטיגט זיך אַ פּאָליציאַנט מיט'ן לעבען, וועט מען איהם פונקט נישט געפינען.

מען וועט ווייטער אַרויסשיקען יודישע עמיגראַנטען פון אַלע לענדער וואו זיי האבען זיך איינגעלעבט און זיי וועלען זוכען אַ מקום מנוחה און נישט געפינען.

דער עולם וועט וועלען פאָהרען קיין א"י, נאָר זיי וועלען נישט בעקומען קיין סערטיפיקאַטען.

אין דער נייער שוהל וועט ווייטער נישט זיין קיין כאָר און דער דאַך וועט זיך בעטען, אַז מען זאָל איהם פעררי פּטען.

די פּילצער חסידים וועלען ווייטער זיין אין דער אָפּאָזיציע, סיידען, אַז מען וועט זיי פאָרט בעשטימען אַ מורה הוראה.

דער טראַנספער-אָבמאַך וועט ווייטער אָבהאַלטען, און ס'וועלען זיך ווייטער געפינען אַזעלכע, וואס וועלען איהם כשר'ן.

פּאָמעראַנצען וועלען זיין ביליגער, נאָר ס'איז נישט בעוואוסט, צי מענשען וועלען גיכער קויפען פּאָמעראַנצען, אָדער ברויט, וואס וועט ליידער נישט ביליגער ווערען...

ביי די רמב"ם-פייערונגען, וואס וועלען פאָרקומען היי-יאָהר, וועלען אויך זיין מחלוקות צווישען פערשידענע פּאָליטישע גרופּירונגען, איבערהויפּט צווישען דער „אגודה" מיט „מזרחי", ווייל יעדע פּאַרטיי וועט אויפווייזען מיט אותות ומופתים, אַז דער רמב"ם האט געהערט נאָר צו זייער פּאַרטיי.

חונטשע וועט ווייטער זיין דער „פּרעזעס פּרעזעסוב" אין דער היעגער קהלה.

אין וויעלון וועלען די ציונים פון אַלע שאַטירונגען ווייטער בעקעמפען דעם נייעם רב, אָנרופענדיג איהם „רבי-רב".

די יודען-פריינדליכע צייטונג „גאָניעץ" וועט אויך אין 1935 זיין אַ בעל-תשובה און דערלויבען, אַז יודישע סוחרים זאָלען פאַר גוט געלד זיך ביי איהר אַנאָנסירען.

ס'וועט ווייטער נישט זיין קיין זאַל אויף יודישע פאָרשטעלונגען און חיים עפּשטיין וועט אָבשלאָגען די טהירען פון די היעגע כלל-טוער וועגען אויפבויען אַ יודיש טעאַטער.

אין די בעדער און קור-ערטער וועלען ווייטער פאָהרען די, וואס האבען אַ קרענק אין גוף און געלד אין די טאַשען, דאַגעגען די, וואס האבען אַ קרענק אין די טאַשען, וועלען ווייטער זיצען אינדערהיים.

משה אַש וועט פון אונטער דר'ערד אַרויסזוכען הונדערט-יעהריגע יובילעאומ'ס און וועגען זיי אָנשרייבען מאמרים אין דער „טשענסטאָכאָווער צייטונג".

אויך היי-יאָהר וועט מען וועלען אויסשטעלען די מקוה אויף אַ ליציטאַציע, אין דער לעצטער מינוט וועט מען זי ראַטעווען מיט אַ פּאָר טויזענד גילדען.

מיין רעדאַקטאָר וועט ווייטער וועלען מיר פערקלענערן די פענסיע, נאָר איך וועל זיך מסתמא נישט לאָזען...

אַט אונגעפעהר דאס און נאָך אַזעלכע קליינינקייטען וואָלטען געדאַרפט פערנעמען מיינע נביאות'ן, נאָר היות ווי דאס אַלץ איז אַ דבר ידוע לכל און איך טהו גאָרנישט אויף דערמיט, רעזיגנירט איך דערפון און וועל דאסמאָל קיין נביאות נישט זאָגען...

סמאָל

משה צש.

100 יאָהר זייט טשענסטאָכאָווער נפטרים ווערען געפיהרט צום בית-עלמין אויף אַנ׳עגלה.

(פון די אַלט-טשענסטאָכאָווער מעשות).

פון יאהר תקנ״ה (1795) אָן, ווען ס׳איז געשאַפען געוואָרען דאס היגע בית-עלמין, איז יעדע יודישע לויה ביי אונז אין שטאָדט איינגעאָרדענט געוואָרען אויף אַ פרימיטיווען אופן. דעם בר-מנן האט מען אַרויפגעלעגט אויף אַ געדיינגענע פוהר און אַזוי-אַרום איהם אַרויסגעפיהרט צו זיין אייביגער רוה.

אין חודש כסלו תקצ״ה (1835) האט מען אין אַ פרייטאַג פאַרנאַכט אָהער-געבראַכט פון אַמסטעוו א מת, וועלכען מ׳האט נישט בעוויזען פאַר ליכט-צינדען קובר צו זיין. מ׳האט דעריבער דעם בר-מנן אַריינגעלעגט אין „הקדש“, וואס האט זיך געפינען אויף דער נאַד-ושעטשנאַ גאַס און שבת-צו-נאַכטס איינגעאָרדענט די לויה. אויף אַ געוועהנ-ליכען וואָגען האט מען אַרויפגעלעגט דעם מת און דער אונטער-שמש פון דער חברה-קדישא האט איהם אַרויס-בעגלייט אויפ׳ן עולם-האמת.

געוועזען איז עס אין אַ פינסטערער נאַכט. קיין שאָסע צום בית-עולם איז נאָך דאַמאָלס נישט געוועזען, דעריבער האט זיך אַ גאַנצען וועג דער וואָגען מיט זיינע בעגלייטער געוואָרפען.

ווי ערשטוינט איז דער שמש געוואָרען, זעהענדיג אויפ׳ן בית-עולם, אַז די פוהר איז ליידיג און דער בר-מנן איז נישטאָ. דער שמש האט זיך גלייך אומגעקעהרט אין שטאָדט, צוזאַמענגע-רופען די חברה-קדישא און נאָך אַ לאַנגער זוכעניש איז דער בר-מנן געפונען געוואָרען.

דאס דאָזיגע געשעהעניש האט גע-מאַכט אַ גרויסען איינדרוק אויף די היגע בעלי-בתים און עס איז בעשלאָסען געוואָרען זיך משתדל צו זיין וועגען אַ ספעציעלער עגלה פאַר די מתים, אַזוי ווי עס איז איינגעפיהרט אין די גרעסערע קהלות.

עס האט זיך אבער געשטעלט אַ פראַגע פון וואַנען נעמט מען געלד אויף אַנ׳עגלה. די חברה-קדישא איז בעלאַסטעט מיט חובות נאָך פון גדר, וואס איז נישט לאַנג צוריק געמאַכט געוואָרען אַרום בית-עלמין, די קהלה-קאַסע איז געוועזען פוסט, אַזוי, אַז וועגען אַזאַ גרויסע סומע איז נישט געווען וואס צו דענקען.

צופעליג האט אונזער שטאָדט בעזוכט דער טשענסטאָכאָווער יליד ה׳ שאול הלוי לאנדא (לאַנדינסקי), אַ זוהן פון היגען ערשטען דאָזאר און חברה-קדישא-גבאי ר׳ חיים משה לאַנדא, וועלכער האט געוואוינט אין וואַרשא און געוואוירט ווערענדיג פון דער פאַסירונג מיט׳ן אַמסטאָווער בר-מנן, האט ער מנדר געווען 500 גילדען צו קויפען אַ עגלה.

דאָ איז אָבער ענטשטאַנען אַ נייע שטערונג. די חברה-קדישא האט מורא געהאַט זיך צו בענוצען מיט דער עגלה בכדי עס זאָל נישט זיין קיין פחיתת-הכבוד פאַר די נפטרים, וועלכע זענען ביז יעצט אַרויסבעגלייט געוואָרען אויף דעם עולם-האמת מיט געוועהנליכע פוה-רען. עס זענען וועגען דעם געגאַנגען שאלות ותשובות פון היגען ראַבינאַט צו די גדולי-הדור; אַלס פוסק-אחרון איז בעטראַכט געוואָרען דער וואַרשא-ווער רב, הגאון מה״ו שלמה זלמן ז״ל (בעמ״ח ספר „חמדת שלמה“), וועלכער האט פערזיכערט דעם היגען ב״ד און חברה-קדישא, אַז עס איז נישטאָ וואס צו בעקלערען און מ׳קען פון יעצט אָן מאַכען אַלע לויות מיט דער עגלה און אַז אַזוי זענען זיך נוהג אַלע גרעסערע קהלות אין פוילען.

אין חודש שבט תקצ״ה זענען זיך צוזאַמענגעקומען דער היגער ראַבינאַט און די חברה-קדישא און בעשטעטיגט דאס פיהרען די מתים אויף דער חברה-עגלה. דערביי זענען בעשטימט געוואָרען פאָלגענדע תקנות, וועלכע זענען פערשריבען אין פנקס החברה:

א) יעדער בר-מנן, רייך און אָרים, גרויס און קליין, אַ היגער אָדער פרעמ-דער, אָהן אויסנאַהם, מוז פון היינט אָן ווערען אַרויסבעגלייט אויפ׳ן עולם-האמת אין דער חברה-עגלה.

ב) יעדען ער״ח ניסן זאָלען אַרויס-געהן דעלעגירטע פון דער חברה קדישא מתפלל זיין אויף די קברים פון די צדיקים און בעטען ביי זיי מחילה אויף דער עולה, וואס איז זיי געטהון גע-וואָרען (צוליעב׳ן מלוה זיין אויף גע-וועהנליכע פוהרען).

ג) יעדער חברה-מיטגליד איז מחויב צו געבען יעדען ער״ח ניסן פדיון נפש און די, וועלכע ווילען פאַסטען, זענען פטור פון אויסלייז-געלד.

ד) צו פעראייביגען דעם נאָמען פון נדבן ה׳ שאול הלוי לאנדא אין חברה-קדישא בוך.

דאַטירט זענען די תקנות אין חברה-בוך: חודש שבט תקצ״ה שנת „ושלמו לך כל ימי אבלך“ לפ״ק.

צבי קאַנטאָר (בן יהודה).

אָבמאַך נומער 2.

ווייזט אויס, אַז דער „נישט-אַגרע-סיע-פּאַקט“, וועלכער איז געשלאָסען געוואָרען אין לאָנדאָן צווישען זשאַבאָ-טינסקי׳ן, אין נאָמען פון רעוויזיאָניס-טישען וועלט-פערבאַנד און בן-גוריון, אין נאָמען פון דער ציוניסטישער עק-זעקוטיווע — האט געהאַט אַ טיעפערע בעדייטונג. מען האט — זעהט אויס — נישט גערעדט בלויז וועגען אָבשטעלען די ברידער-קאַמפען אויף דער ציוניס-טישער גאַס, נאָר אויך פאָליטישע פער-האַנדלונגען האבען זיך געפיהרט צווי-שען די פיהרער פוןביידע אינסטאַנ-צען.

דער ערשטער אבמאַך, לויט וועל-כען עס ווערט פערוועהרט די מיטגלי-דער פון אַלע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס זיך צו בענוצען מיט פיזישען געוואַלד, איז נאָך נישט ראַטיפיצירט געוואָרען דורך דער מפא״י און שוין ברענגט אונז די פרעסע ידיעות, אַז עס איז געשלאָסען געוואָרען אַ צווייטער אָב-מאַך, לויט וועלכען די ציוניסטישע עקזעקוטיווע לעגט אָב דאס אויספיה-רען דעם אורטייל פון קאָנגרעס - גע-ריכט און דער בית״ר ווערט צוריקגע-שטעלט אין זיינע קאָלעקטיווע עליה-רעכט; די רעוויזיאָניסטישע עקזעקוטי-ווע ווידער צוזאַמען מיט׳ן שלטון בית״ר רופען אָב די פקודה נר. 60, ווי אויך זייערע פעראָרדנונגען צו די מיטגלי-דער בנוגע דעם קרן-קימת און קרן-היסוד, וואס זענען געווען אַ פועל-יוצא פון צונעמען ביים בית״ר די רעכט פון עליה.

* * *

פערהאַן צייטען, ווען מען מוז זיך בענוצען מיט אַ זעהר נישט-בעליעבט מיטעל, כדי אָדורכצוזעצען געוויסע פראַגען, וואס אינטערעסירען אונז און וועלכע פאָדערן אַ ראַדיקאַלע לעזונג. דאס מיטעל דערצו הייסט איינזאַמקייט. ביים בעהאַנדלען יעדע אַרט אַנגעוועה-טאָגטע פראַגע, וועלכע קען נישט פער-בלייבען אָפען, נאָר זי פאָדערט איהר לעזונג, דאַרף מען זיך בענוצען מיט דעם דאָזיגען מיטעל פון איינזאַמקייט; מען דאַרף דאַמאָלס אַריינגעהן אין אַ בעזונדער חדר, זיך דאָרט פערשליסען און אָדורכרעדען מיט זיך אַליין — מיט דער אייגענער נשמה און צום אייגע-נעם האַרץ, וואס בלוטיגט. אויך ביים יעצטיגען פאַל, מוז מען זיך דורכאויס בענוצען מיט דעם דאָזיגען מיטעל. לאָמיר נישט מאַכען קיין רעש, קיין קאָשמאַר, נור רוהיג און זאַכליך זיך אָדורכרעדען מיט זיך אַליין און זיך פרעגען: צי איז דער דאָזיגער אָבמאַך נומער 2 געווען אַ נויטווענדיגקייט און צי וועט דער שלום זיין אַ דויערהאַפ-טיגער?

דערביי וויל איך זאָגען עטליכע ווערטער צו אַלערליי פאַרטיי-דעמאַגאָ-גען און פאַרטיי-היפּערטראָפען, וועלכע ווילען איפ׳ן חשבון פון די פאָלקס-ליידען שלאָגען פאַרטיי-קאַפּיטאַל:

די גראָסמאַניסטען שיקען היינט אַרום אין גאַנץ פוילען זייערע אינסטרוקטאָ-רען, וועלכע האַלטען רעפעראַטען אויף דער טעמע „פון קאַטאָוויץ ביז לאָנ-דאָן“, אין וועלכע זיי דערצעהלען, אַז דער רעוויזיאָניזם האט אָבגעטרעטען פון זיין שיטה. דער בעסטער בעוויז דערצו איז, וואס די רעוויזיאָניסטען זעצען זיך צוזאַמען מיט דער עקזע-קוטיווע און פיהרען שלום-אונטערהאַנד-לונגען, ביז איצט געשלאָסען צוויי אָב-מאַכען, וועלכע בעדייטען, אַז דער רעוויזיאָניזם געהט איין אויף פשרות...

מיין ענטפער פאַר די דאָזיגע הער-רען איז:

הן דער ערשטער און הן דער צוויי-טער אָבמאַך אין לאָנדאָן, איז נישט קיין פועל-יוצא פון געוויסע פשרות און קאָמפּראָמיסען מצד דער רעוויזיאָניס-טישער אוניע. אויב עס האַנדעלט זיך וועגען ערשטען אָבמאַך, וועגען „נישט-אַגרעסיע-פּאַקט“, איז ער געווען אַ נויטווענדיגקייט, ווייל מיר האבען זיך געטרינקען אין אונזער אייגען ברידער-בלוט. דער ציוניזם איז נישט ענטשטאַ-נען, כדי איין פאַרטיי זאָל פיזיש שלאָ-גען אַ צווייטע און די פרעסע זאָל האבען וועגען וואס צו שרייבען און דעריבער זאָלען מיר פערשוואַרצט און פערשעהמט ווערען אין די אויגען פון דער גאַנצער וועלט. אויב די פראַגע פון לעגיסלאַטיוו - ראַט אין א״י האט אויפגעהערט צו זיין אַקטועל, איז עס נאָר אַ דאַנק דעם לאָנדאָנער הסכם. ווי לאַנג מיר זענען געווען צוריסען, ווי לאַנג עס האט אָבגעהאַלטען דער בירגער-קריעג אין דער ציוניסטישער מחנה און מיר זענען; געווען פערנומען מיט זיך אַליין, מיט׳ן אויפווישען דאס ברודער-בלוט אין חיפה און אין כפר-סבא, אין תל-אביב און אין חדרה און אפילו אין די גלות לענדער — איז נישט געווען קיין צייט זיך צו פערנעמען מיט אַזעלכע „נאַרישקייטען“, ווי עס איז דאס אָבשטיימען די אויסטראַליכע אַטאַקע אין וועלכער פאָרם זי זאָל נישט בעשטעהן: צי לעגיסלאַטיוו ראַט איער אימיגראַציע — צי אָבשוואַכען דעם איינפלוס פון אַראַבישער אַניטאַ-ציע אָדער פיהרען אַנדערע פּאָליטישע צי ווירטשאַפטליכע אַקציעס.

מיר זענען געווען פערנומען מיט זיך, מיט׳ן צעהלען פון אייגענע קדו-שים און פיהרען דעם „הייליגען“ קאַמף פון „גיב איהם מיט אַ שטעקען אי-בער׳ן קאָפּ...

ביי די לינקע האט מען דאָך פער-פאַסט גאַנצע אידעאָלאָגיעס וועגען אונ-ברחמנות׳דיגען קאַמף געגען רעוויזיאָ-ניסטען. לעצטענס זענען אַפילו אויף דער שיף, אויף וועלכער עס זענען גע-פאָהרען לינקע און ביתר״ים — אויס-געבראָכען סכסוכים. דעם בית״רי ווי-דער האט מען אויך געמוזט לערנען, אַז „אַ שווערען קאַמף האט ער אויס-צושטעהן אין ארץ-ישראל. פון איין זייט ערוואַרטען איהם קלעפּ פון די לינקע און פון דער צווייטער זייט מעג ער זיך ריכטען אויף אַנ׳אָנפאַל פון אַראַ-בער... עס ליגט פאַר מיר אַ בריעף פון מיינעם אַ פריינד פון ארץ-ישראל, דאַטירט פון ג׳ סיון תרצ״ד, אין וועל-כען ער שרייבט: „...דער היינטיגער טאָג איז פאַר מיר אַ שרעקליכער... נאַכ׳ן איבערפאַל אין חדרה שטעלען מיר יעדע נאַכט אַ משמר פון צוויי געזונטע בחורים. אַזוי ווי אונזער פלוגה צעהלט ווינציג חברה, קומט אויס, אַז איך זאָל יעדע צווייטע נאַכט שטעהן אויף משמר. די וואָך איז פאַר מיר געווען אַ פּאַטאַלע, ווייל 2 בחורים זע-נען קראַנק געוואָרען, מוז איך דערי-בער שטעהן יעדע נאַכט 3 שעה.

„...נעכטען האבען מיר זיך געריכט אויף אַנ׳איבערפאַל, האָבען מיר פער-שטאַרקט די וואַך און איך אַלס דער שטאַרקסטער און געזונדסטער, בין גע-ווען אויף משמר אַ גאַנצע נאַכט...

„...אַזוי זעהען מיר אויס, מיר היי-טען זיך נישט פאַר קיין אַראַבישען אי-בערפאַל, נאָר פאַר אַנ׳איבערפאַל פון הסתדרות׳ניקעס...“

אַזאַ מצב האט לענגער נישט גע-קענט אָנהאַלטען. אויב קלאַסען-קאַמף איז שעדליך פאַר׳ן ישוב, איז אָבער בירגער-קריעג נאָך שעדליכער און ביי אַזאַ צושטאַנד דראָהט אַ געפאַהר דעם גאַנצען ציוניזם און דעם אויפבוי-ווערק אין א״י.

די רעוויזיאָניסטען האבען דאָ נאָכ-אַמאָל בעוויזען, אַז זיי זענען נישט קיין פאַרטיי לשם פאַרטיי, נאָר אַ פאַר-טיי, וועלכע עס אינטערעסירט די פראַגע פון גאַנצען פאָלק. מיר פרע-

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

אַ האַרצרייסענדע מעלאָדיע.

פערהאַנען ביי אונז אין שטאָדט יודישע מוזיקאַנטען, וועלכע האבען ערשט נישט לאַנג געהאט פרנסה בריוח. אַ סך פון זיי האבען געשפּילט אין די קינאָ׳ס, אַנדערע אויף חתונות און פערוויילונגען אדג״ל. לעצטענס אָבער האט דער קריזיס אויך זיי אַרומגענו-מען; פון די קינאָ׳ס האט זיי דער קלאַנג פילם פעריאָגט און אויף חתונות און פערוויילונגען נעמט מען זיי זעל-טען און אָט צוליעב פאָלגענדע טעמים:

1) ח ת ו נ ו ת. זעלטען ווער ס׳מאַכט די היינטיגע צייטען אַ חתונה מיט מו-זיק, ס׳רוב נעמט מען חופה וקדושין אין ראַבינאַט, אַ קליינע פאַמיליען-מאָלצייט און דאס פאָר-פאָלק פאָהרט אַוועק אויף אַ האָניג-חודש. 2) פ ע ר-ו ו י י ל ו נ ג ע ן. אויף קריסטליכע פער-וויילונגען נעמט מען דאָך נישט קיין יודישען מוזיקער אויף קיין רפואה, און אפילו אין די צוקערניעס, וואו יודען האָבען יאָ געשפּילט, בעמיהט מען זיך אויך איינציגווייז פון זיי פטור צו ווערען, ווי עס איז געווען דער פאַל ביי קאַרוואָווסקי׳ן א. אנד. בלייבען דאָך נאָר איבער די יודישע פערוויי-לונגען, איז אויך אַ צרה, וואס אויך דאָ בעמיהט מען זיך אויסצומיידען יו-דישע מוזיקער.

אַזוי אָבער איז עס ליידער מיט דער דאָזיגער בראַנזשע און ווען די יודי-שע מוזיקער האבען מיט טרעהרען אין, די אויגען זיך בעקלאַגט אויף זייער גורל, האב איך דערפיהלט, ווי עס שפּילט אַ טרויריגע האַרצרייסענדע מעלאָדיע.

אַ באַלעט-טענצער אין דער קהלה.

צענדליגער און אפשר הונדערטער מענשען סיי היגע, סיי דורכפאָהרענדע, קומען אַרויף יעדע וואָך אין דער קהלה ווער נאָך שטיצע, נאָך פּענסיע און ווער נאָך אַנ׳עצה.

פערהאַנען גאַנצע מענגעס אַפעריס-טען, וואָס זייער גאַנצע עובדה איז אַרומצופאָהרען אַלס „דייטשע פליטים“, אַנדערע — אַלס אויסגעווייזענע פון פראַנקרייך, וועלכע דאַרפען אויף הו-צאות. ס׳טרעפט אָבער, אַז צווישען די דאָזיגע חברה קומען אויך ערליכע מענשען, וועלכע נויטיגען זיך ווירקליך אין הילף, נאָר מחמת אַלע מאַכען אַנ׳ערנסטען פנים קען מען נישט דער-קענען ווער פון זיי ס׳איז ערליך און ווער געפעהרליך.

יענע וואָך איז געקומען אין דער קהלה אַריין אַ יונגערמאַן אין דער בעגלייטונג פון אַ פּאָליציי-פּושאָדאָוו-ניק און ערקלערט פאָלגענדעס: ער איז אַ באַלעט-טענצער און פאָהרט אויף אַנ׳-אַנגאַזשמענט קיין סאָסנאָוויץ. דערווייל האָט מען איהם אויס׳ן וועג בעגנב׳עט און ער איז געבליבען אָהן אַ בילעט. האָט איהם דער קאָנדוקטאָר אַראָבגע-נומען אויף דער טשענסטאָכאָווער סטאַציע און איבערגעגעבען דער פּאָ-ליציי, וועלכע האט געפאָדערט פון איהם אָדער ער זאָל בעצאָהלען 5 זל. פאַר׳ן בילעט, אויב נישט, וועט ער בעקומען 7 טעג אונבעדינגטען אַרעסט. דער באַלעט-טענצער האט דעריבער געבעטען, אַז די קהלה זאָל זיך אויף איהם דערבאַרימען און איהם אויסליי-זען פון די 7 טעג תפיסה פאַר 5 גיל-דען.

מען האָט איהם די 5 גילדען געגע-בען און ער איז פריי געוואָרען. ביים אַוועקפאָהרען האט ער צוגעזאַגט, אַז ער איז גרייט דער קהלה אָבצודינען פאַר דער טובה, האָב איך זיך געטראַכט אַז מען וואָלט איהם געדאַפט איינלאַ-דענען אויף אַ בודזשעט-זיצונג בעת דער קהלה-אָרקעסטער שפּילט אויפ׳ן גאַנצען קול און דער באַלעט-טענצער זאָל אויסטאַנצען זיינע טענץ, וואָלט עס געווען דער אמת׳ער ספּעקטאַקל...

גאַלערניקעס...

אַמאָל מיט אַ 25 יאָהר צוריק האט מען געשמועסט, אַז די בעסטע מבינים פון טעאַטער זענען די גאַלערניקעס. טאָמער איז דער אַרטיסט געפעלען געוואָרען דער גאַלעריע, האט ער גע-מאַכט אַ קאַריערע, און טאָמער חס ושלום האט די גאַלעריע אַרויפגעפייפט אויף עמיצען אַנ׳אומ׳חן, האט ער זיך געמעגט געזעגענען מיט׳ן טעאַטער.

היינט האט זיך די לאַגע אַביסעל געביטען. די אַזוי-גערופענע אינטעלי-גענץ געהט היינט אין פּאַרטער אָדער אין די לאָזשע און אויף דער גאַלעריע געהט דער, וועלכער האט נישט מעהר קיין געלד ווי אויף אַ גאַלעריע-בי-לעט.

כ׳בין חושד, אַז די גאַלערניקעס, איבערהויפּט די יודישע, דערלויבען זיך אויף אַרויסטריטען, וואָס פערשווע-כען דעם פּרעסטיזש פון די אַזוי-גערו-פענע גאַלעריע-בעזוכער. דאַכט זיך, אַז קיין קריסטליכע גאַלערניקעס וועלען זיך אויף אַזאַ אונטאַקט, ווי עס דערלויבען זיך אונזערע יודישע, בשום אופן נישט דערלויבען.

דאָס יודישע טעאַטער איז אָרים, איבערהויפּט ביי אונז אין טשענסטאָ-כאָוו, וואו ס׳איז נישטאָ קיין זאַל צו שפּילען, איז אַ יודישע טעאַטער-פאָר-שטעלונג א געשעהעניש. און אויב די גאַלעריע וועט זיך אַזוי אויפפיהרען, ווי זי האָט עס געטהון ביי דער „באַנ-דע“, וועט זי פעריאָגען דעם לעצטען בעזוכער פון טעאַטער, אַז מיר וועלען אפילו דאָס מינימום, וואָס מיר האָבען היינט, אויך נישט האָבען.

איך בין מסכים, אַז בנוגע דער יו-דישער „באַנדע“ זענען די גאַלערניקעס אין אַ געוויסען גראַד געווען גערעכט, אָבער יעדע זאַך מוז דאָך האָבען אַ מאָס און אַ גרעניץ.

בעטראַכט אייך יודישע גאַלערניקעס און פערשעמט נישט אייער כבוד, ווייל אַמאָל זענט איהר געווען דאָס אוי-בערשטע פון שטייסעל, מיט אייער מיינונג האט מען זיך גערעכענט, אָבער היינט גיט איהר אויף זיך צוליעב אייער אויפפיהרונג אַרויס אַ שלעכטען אַטעסטאַט.

כוואַט — דער אמת׳ער יאַט.

ווי ערשטוינט זענען געוואָרען אונ-זערע באָקס-מעטש-פּאַטריאָטען, ווען זיי האָבען זיך דערוואוסט, אַז בעת דעם באָקס-מעטש צווישען אונזערע מכבי׳ער מיט׳ן פּאָליציייאישען קלוב, וואָס איז פאָרגעקומען אין סאָסנאָוויץ, האָבען אונזערע פערשפּילט און זאָגאַר דער אוי שבחבורה — ר׳ בינדער האט אויך פערשפּילט. אַ כעס האָט דעריבער געהערשט ביי אונזער חבריה און האָבען געזוכט אַ געלעגענהייט צו בעווייזען, אַז דאס איז נאָר געווען אַ בייזער חלום.

די דאָזיגע געלעגענהייט האט זיך באַלד געמאַכט, ווארום דער סאָסנאָווי-צער פּאָליציי קלוב האט, לויט ווי ס׳איז דער מנהג, געמוזט רעוויזיטירען דעם היגען קלוב. נו, נו, האָבען אונזערע מכבי׳ער זיי דערצעהלט דאָ די אמת׳ע מעשה. אַלע 6 קאַמפען האָבען די פּאָ-ליציי-לייט פערשפּילט און נאָר א דאַנק דעם, וואָס זילבערבערג האט נישט געקעמפט, האָבען זיי געכאַפּט 2 פּונק-טען. פּאַקטיש אָבער האָבען זיי פער-שפּילט אויפ׳ן גאַנצען פּראָנט. דער עיקר איז אָבער, וואָס אַפילו זייער לייב — וועלגרין, וועלכער האט גע-קעמפט מיט אונזער כוואַט האט אויך פערשפּילט. געמיינט האָט מען, אַז דער שטאַרקער וועלגרין וועט אונזערען אויפעסען, נאָר ביי דער לעצטער רונ-דע האט דער קליינער שוואַרצער כוואַט אַזוי גענומען בויקערען, אַז יענער איז געבליבען מאַכטלאָז און כוואַט האט בעקומען דעם זילבערנעם זשעטאָן, וואָס איז בעשטימט געוואָרען פאַר דעם שענסטען קאַמף. די גאַלעריע האט

העט זיך צוזאַמען מיט'ן פאָלק און מיר ליידען צוזאַמען מיט'ן פאָלק.

נימט קוקענדיג אויפ'ן בלוט־בלבול, אויפ'ן צוריבען די עליה־רעכט פון ביתר"ים, פון אַנפאַלען — האָבען מיר געהאַלטען פאַר נויטיג אויפצושטרעקען די האַנד צו שלום, ווייל דאָס איז נישט קיין פּאַרטיי־פראַגע, נאָר אַ פאָלקס־פראַגע און דערביי מיז אַלץ, וואָס עס איז געווען אמאָל, פערגעסען ווערען. איבעריגענס — מיר, די טרעגער פון דער נייער אַנשויאונג, פון „הדר", אַנערקענען עס פאַר אונזער זיעג, אַז אונזער לאָזונג פון „הדר" איז נישט געוואָרען קיין קול־קורא במדבר, נאָר אַ רעאַלע זאַך. דער פּאָליטישער קאַמף וועט ווערען ווייטער געפיהרט און דער דאָזיגער קאַמף וועט זיין אַ קאָמפּראָמיסלאָזער, אָבער אַלץ אין די ראַהמען פון „הדר", אָהן געשלעגערייען און אָהן בלוט־פערגיסונגען.

דער אָפּמאַך נומער 2 איז נאָך אַ שריט ווייטער פון אונזער זיעג. אויך דאָ קען נישט זיין קיין רייד וועגען קאָמפּראָמיסען שוין צוליעב דעם, וואָס דאָס אויפהערען צו אַרבייטען אויף די קרנות, איז געווען אַ פּועל־יוצא דערפון, וואָס די עקזעקוטיווע האָט צוגענומען ביים בית"ר די קאָלעקטיווע עליה־רעכט. מיט'ן מאָמענט, ווען דער בית"ר בעקומט אָבער ווייטער סערטיפיקאַטען, האַלטען מיר פאַר איבעריג צו פיהרען דעם קאַמף מיט דער עקזעקוטיווע מיט דער הילף פון פּאַסיוויטעט בנוגע די קרנות, וועלכע זענען דורך אונז נישט געוואָרען באָיקאָטירט, ווי מען וויל עס איינרעדען, נאָר מיר האָבען נישט גענומען קיין אַנטייל אין די זאַמלונגען, ביז אונזערע ראַציאָנעלע פאָדערונגען פון עליה וועלען ערפילט ווערען.

דאָ אָבער ענדיגט זיך נאָך נישט אונזער קאַמף פאַר דער ראַציאָנעלער צוטיילונג פון סערטיפיקאַטען; נישט לויט דער הכשרה־פּראָפּאָרץ דאַרפען זיי צוטיילט ווערען, ווייל הכשרה איז נישט מעהר ווי איין גרויסער בלאָף. פאַרצוג צו עליה האָבען די דאָזיגע חלוצים, וועלכע אַנערקענען, אַז יודענשטאַט איז דער ענדציעל פאַר'ן ציוניזם און זיי זענען בלב ובנפש איבערגעגעבען דער ציוניסטישער אידעע און אַנשטאָט שלעפּען וואַסער און האַקען האָלץ אין די הכשרה־קיבוצים, בעזיצען זיי אַ פּאַבליכע אויסבילדונג, וועלכע איז נויטיג פאַר'ן א"י אויפבוי.

אויך דער קאַמף פאַר דער רעפאָרם פון קרן קימת וועט ווייטער מיט אַ נאָך גרעסערער ענערגיע געפיהרט ווערען. נישט קיין אונטערשייד, צי דאָס איז נוגע די רעפאָרם פון דער בּצוצונג פון קאָלאָניסטען אויפ'ן באָדען פון קק"ל, צי וועגען דעם עצם כאַראַקטער פון דעם פאָנד, צי וועגען אַרויסשלעפּען די דאָזיגע פאָנדען פון דער פּאַרטייאישער בלאָטע, אין וועלכער זיי זענען ביז היינט געזינקען און זינקען נאָך ווייטער. דער דאָזיגער תנאי האָט זיך נישט געענדערט און כל זמן אונזער גערעכטע פאָדערונג וועגען דער אַלזייטיגער רעפאָרם פון די קרנות, וועגען אָפּשאַפען דעם פּאָליטישען פּרצוף פון דער אַגענץ און זי פערוואַנדלען אין אַ ווירטשאַפטליכע אינסטיטוציע (הגם דאָס איז שוין אין אַ גרויסער מאָס געלונגען), וועגען דער פּאָליטישער ריכט־ליניע פון דער עקזעקוטיווע און בעיקר — כל זמן די אַלגעמיינע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע וועט נישט פערוואַנדלט ווערען אין אַ מעכטיגע יודענשטאַטס־בעוועגונג, וועלכע פיהרט איהר קאָמפּראָמיסלאָזען קאַמף פאַר די אינטערעסען פון גאַנצען פאָלק, אָבוואַרפענדיג דערביי אַלע קלאַסען־אידעאָלאָגיעס אין ישוב — ווערט אונזער קאַמף ווייטער פאָרטגעזעצט מיט נאָך אַ גרעסערע ענערגיע און אַנשטרענגונג, ווי ביז איצט.

וועגען דער שטעלונג פון מפא"י צו ביידע אָפּמאַכען און ספּעציעל פון „השומר הצעיר", וועל איך בעריהרען אין צווייטען אַרטיקעל. דערווייל אָבער וועל איך בעטען מיינע פריינד און די אַלע, וועלכע ווילען פאַר זיך קלאָר מאַכען דאָס בילד פון דער געשאַפענער לאַגע, אַז איידער זיי וועלען ליידענשאַפטליך דיסקוטירען מיט אַ צווייטען וועגען דער טעמע — זאָלען זיי אַריינגעהן אין אַ חדר־מיוחד, זיך דאָרט פערשליסען און זיך אויסשמועסען מיט זיך אַליין, מיט זייער האַרץ און נשמה. פרעגט זיך, טייערע פריינד, זיך אַליין: צי ווען שותפים האַלטען זיך אין איין שלאָגען, קען דאָס געשעפט פּראָספּערירען?

בעראַט זיך מיט זיך אַליין און ציהט דערפון אַרויס די געהעריגע קאָנסעקווענצען.

געערטע פרוי!

די פאַבריק קאָללאָנטאַי ווינשט זיך צו הערען אַ מיינונג פון דער פרוי וועגען זייף „קאָללאָנטאַי מיט'ן וואַש־ברעטיל". פאַר די בעסטע אַנטוואָרטען אויף 3 אינטערעסאַנטע פראַגען האָט מען בעשטימט 916 ווערטפולע פּרעמיעס. מיר בעטען צו פערלאַנגען פון אייער סוחר אָדער דירעקט ביי די פאַבריק קאָללאָנטאַי אַ פּראָספּעקט, וועלכער בעפולמעכטיגט צו נעמען אַנטייל אין קאָנקורס.

פ. בלומענקראַנץ.

סילוועסטער.

(שטריכען).

אַ בהלה'דיגע איילעניש, אַן אונגעדולדיגע געפּאָרעריי, אַ שמייגעיש. ס'יאָגען זיך סיי משה און סיי מאַניעק, סיי סאַלאַ און סיי סאָניאַ. מ'קלינגט איינער צום צווייטען. מ'אָבסערווירט די אַפּישען, מ'בעטראַכט די איינלאַדונגען, מ'לויפט צו די שניידערינס, מ'בעראַט זיך, מ'פערזאָרגט זיך מיט קאַוואַלירען:

— ערב־סילוועסטער.

* * *

זיצט אַזוי משה מיט סאַלאַ'ן און טרינקען ריינעם בראַנפען. קיין געלד איז נישטאָ, אָבער פרעהען דאַרף מען זיך, ווארום אַנדערע פרעהען זיך אויך. טרינקט מען בראַנפען און מ'רויכערט פּאַפּיראָסען. סאַלאַ פערהיסט זיך: נישט געוואוינט דערצו. אין זייערע אויגען הויבען זיך אָן די טאַנצענדיגע געשטאַלטען דאָפּלען און „פערדריטלען". ס'איז זיי ביידע שווער אויפ'ן האַרצען: דער בראַנפען און טאַבאַק האָבען זיך ביי זיי איינגעווייניג „אַנגעזעצט". משה זיצט מיט אַ פּאַפּיראָס אין מויל האַלב אַראָבגעהאַנגען און קוקט אויף איהר מיט פערגלייזטע אויגען. סאַלאַ'ן דוכט זיך, אַז זי וועט אוודאי אויסברעכען, וואָס זי האָט כאַפּענדיג געגעסען אינדערהיים — אַט דאָ, איינמיטען זאַל. זי שמייכעלט אָבער שוואַכליך, משה'ן דוכט זיך, אַז פערליעבט. זי שמייכעלט, ווייל מ'מוז זיך פרעהען, מ'מוז היינט זיין לוסטיג, ס'איז דאָך:

— סילוועסטער!

* * *

זיצט אַ „היי־לייוויניק", קויפט באָנען, סערפּענטין, נעמט נישט קיין רעשט (מוחל) און גיסט אין זיך אַריין ליקער. גיסט און דאָס פּנים און דער פּליך ווערען גלאַנציגער, די בעוועגונגען הדייסטער און די אויגען תאווה'דיגער. ביי איהם — אַ חסידישע טאָכטער. איהר פאָטער איז אַ פער'דאגה'טער יוד. זי אָבער ווייסט פון די ביכלעך, אַז ס'איז פעראַהאַן אַן אַנדער לעבען, אַ לעבען פון גענוס און פערגעסונג, פון פלאַמענדיגער ליעבע און אָפּפערווילליגקייט, ליעבע פון אַ „גרויסען מאַן", וועלכער קניהט אַנידער און מיט אַ ציטערדיגער שטימע שעפּטשעט ער אין קלייד אַריין:

— דיינע אויגען פער'כישופ'ן מיך. קיין שום פרויען־קערפּער האָט מיך נישט אַזוי בעצויבערט. דיין האַנד־בעריהר מאַכט אויפציטערען די בעהאַלטענסטע ווינקעלעך פון מיין נשמה. א. ז. וו., א. ז. וו.

זיצט זי איצט אַזוי מיט דעם „היי־לייוויניק" און די אַלע חלומות בעקומען ביי איהר עפּיס רעאַלעס: ער האָט אַ סך געלד, אַדורכגעוואָרפען פיעל פרויען און איז עלעגאַנט.

און דער „היי־לייוויניק" דערשנאַפּט דאָס. רוקט זיך צו נעהנטער. ער אָטעמט שווער. זיינע נאַזלעכער צעשפּרייטען זיך ווי ביי אַ הונד, דערשמעקענדיג פלייש. ער בעריהרט זי מיט זיינע פליישיגע תאווה'דיגע ליפּען. אַלץ געהט גוט, נור מ'דאַרף זי פון דאַנען אַרויסקריגען — באַמבעלט עפּיס אין זיין קאָפּ. ער גיסט איהר צו ליקער איינמאָל, נאָכאַמאָל און . מיט ציטערדיגע הענד שטופּט ער זיך דורך דעם טאַנצענדיגען עולם, שעפּטשענדיג צו איהר:

— ראַזקאָשנאַ יעסטעש!

און זי — שכור, מיט האַלב־פערמאַכטע אויגען טוליעט זיך צו איהם: דאָס איז דאָך אוודאי דער אויסגעטרוימטער אין די אונרוהיגע מיידעלשע נעכט! און שטיל, קוים בעוועגענדיג מיט די ליפּען, ענטפערט:

— טי טאַקזשע!

און דער „היי־לייוויניק" איז צופרידען פון זיין שנעלער דערגרייכונג: ערגער זיך פאַרגעשטעלט, און צו זיך:

— צוזדאָווני סילוועסטער!

* * *

זיצט פון דער זייט אַ פּאָר־פאָלק. זי אַ צעוואָרענע, דריי־גוידערדיגע יודענע. ער אַ דאַרער, אַ פערמאַטערטער, די פיס רייסען איהם: רעוומאַטיזם. האָט ער געוואָלט זיצען אינדערהיים, האָט זי נישט געלאָזט:

— מ'קען נישט זיין זאַצאַפּאַנע — האָט זי גע'טענה'ט — מיידעלווייז האָט זי קיין איין באַל נישט אַדורכגעלאָזט, אויסגעקליבען געוואָרען אַלס קרולאָווע.

זיצט זי אַזוי מיט'ן מאַן. אין קורצאַרט צאַהלט מען דעם פּאָרטענצער — און פּטור. דאָ אָבער מוז מען זיין סאָליד.

זי וואָלט זיך גערן געוואָלט „זאַבאַווען", אָבער די „אָפּיניאַ", זיצט מען און מ'רעדט (זי רעדט) מיט פערדרוס און אייפערזוכט:

— זעהסט דעם דאָרט, דעם הולטיי און דאָן־זשואַן, ווי ער האָט זיך אַנגעשכור'ט. אַ, זיי געהן אַוועק. ער וועט זי צורעכט מאַכען!

און זי פיהלט אַ קנאה צו דעם דאָזיגען יונגען מיידעל. ער איז דאָך אַ הונדערט־פּראָצענטיגער מאַנספּערשוין, נישט ווי איהר שלימזל'דיגער מאַן. קען זי דעריבער נישט אויסהאַלטען פאַר עגמת־נפש און פּאָהרט אַרויס:

— מיט אַזאַ מאַן איז בעסער צו זיצען אונטער'ן אויוון!

— מילא, געהן מיר אפשר אַהיים — האָט ביי איהם אויפגעשיינט אַ האָפענונג אויסצורוהען זיך.

— אַנדערש נישט, ווייל ער וויל!

ער האָט איהר געוואָלט ענטפערן, אַז ס'זאָל איהר פינסטער ווערען פאַר די אויגען. זי, די „גראָבע בערטאַ" זיינע וויל נאָך שפּילען אַ ראָל. אָבער ער האָט געמוזט בלייבען ביים רצון. צוויי דאַמען זענען צוגעקומען, ער האָט געקוקט „פערליעבט" אויפ'ן ווייב און געהייסען נעמען פאַר איהר עטליכע נומערן צו די וואַהלען פון אַ „מיס". זיי האָבען איהם מיט אַ שמייכעל געגעבען צו פערשטעהן, אַז ר'זאָל נישט אַ רעשט נעמען. ער ביילט די הענד אין קעשענע און שעלט די כלל־טהוערינס צוזאַמען מיט זיין פּרה אדומה מיט טויטע קללות. ער קוקט אויפ'ן ווייב גלייך צו דורס'ן זי און זייהט צווישען די צייהן:

— אַ פּריש אַנשיקעניש, סילוועסטער אויף זייערע קעפּ!

* * *

אין דער זייט זיצט אַ יונגערמאַן אַליין ביי אַ קאַלט גלאַז טהעע. ער האָט נישט געוואָלט געהן: ער קען נישט טאַנצען און פערשטעהט נישט דעם יום־טוב. האָט אָבער די כלה נישט מסכים געווען און גלעטענדיג איהם געשמייכעלט אין די אויגען אַריין:

— שמיעשני יעסטעש, לאַלקו, וויעש!

איז ער געגאַנגען. זיצט ער אין געהאַקטע צרות און זי טאַנצט. זי שאַרט זיך איבער'ן זאַל מיט אַ הויכען יונג, קוקט צו איהם אַרויף און שמייכעלט גליקליך. דער יונג רעכנענדיג, אַז ר'איז שוין „פערטיג" — נעמט ער זי פעסט אַרום און לאַכט איהר פרעך אין פּנים אַריין.

דער יונגערמאַן וויל נישט קוקען. ער זופּט דעם קאַלטען טהעע און בעמיהט זיך נישט צו זעהן. צו איהם דערגעהט דאָס הילכיגע, איהם דוכט זיך, הפקר'דיגע געלעכטער פון זיין כלה. ער דרעהט אויס דעם קאָפּ און בעמערקט זי ביים בופעט מיט'ן זעלבען הויכען יונג. זי טרינקט דעם בראַנפען ווי אַן אַלטע שכור'טע. ער וואָלט צוגעגאַנגען צו דעם הויכען יונג און די מאַרדעס איינגעריבען, דערמאַנט ער זיך אָבער איהר גלעט און איהר שמייכעל:

— שמיעשני יעסטעש, לאַלקו!

און בלייבט זיצען אויפ'ן אָרט אַן איבעריגער, אַ פערגעסענער און מיט אַ קרעכץ:

— סילוועסטער...

פאַר גרויס התפעלות בעשריגען צו כוואַט'ן: כוואַט, דו ביזט דער אמת'ער יאַט!

הילפס־קאַסע ביי „עמך".

איך האָב שוין געשריבען וועגען דער הילפס־קאַסע, וועלכע ס'האָט געגרינדעט דער שניידער־צעך, כדי אַרויסצוהעלפען זייערע נישט־פערמעגליכע מיטגלידער.

אָרדענט אין דער צעך היינטיגען שבת־צו־נאַכטס אַ פערוויילונג און די הכנסה זאָל בעשטימט ווערען אויסשליסליך אויף דעם אויבענדערמאַנטען צוועק.

בעטען זיי אַלע זייערע סימפּאַטיקער און פריינד צו קומען אויף דער פערוויילונג, כדי צו פערגרעסערען זייער הילפס־קאַסע.

מיר ווענדען זיך טאַקע צו די סימפּאַטיקער, אַז זיי זאָלען קומען אויף דער אמת'ער „עמך"־פערוויילונג און דערמיט פערגרעסערען די הילפס־קאַסע.

דער „יודישער יום־טוב" — „סילוועסטער".

דאַכט זיך, אַז וועגען דעם, צי סילוועסטער איז אַ יודישער יום־טוב, איז שוין היינט קיינער נישט מסופק... איי דאָס וואָס אויך קריסטען פרעהען זיך טיילווייז מיט'ן סילוועסטער, איז עס נאָר דערפאַר, ווייל לעבענדיג אַזוי פיעל הונדערטער יאָהרען מיט יודען, האָבען זיי דעם דאָזיגען יום טוב איבערגענומען טיילווייז פון אונז...

נעמען מיר, למשל, די בעלער, וואָס זענען איינגעאָרדענט געוואָרען אין טשענסטאָכאָוו לכבוד דעם היילינגען סילוועסטער, וועט איהר האָבען 80 פּראָצענט יודישע: אין פייערלעשער־זאַל — יודען, אין „זש. ס. ק." — יודען, אין „מכבי" — יודען, און די גרויסאַרטיגע צוקערניעס, ווי „אייראָפּאַ" א. אַנד. האָבען די טישלעך פערנומען יודען, און איצט ערשט היימישע סילוועסטער־פייערונגען זענען דאָך פאַרגעקומען כמעט אין יעדער צווייטער יודישער שטוב. אמת, אַז אַ קליינער טייל קריסטען האָבען זיך אויך עפּעס געווילט, אָבער דאָס איז אַ קלייניגקייט, כמעט ווי גאָרנישט, אַקעגען דעם, וואָס מיר יודען האָבען מקיים געווען הלכות־סילוועסטער.

פון דעם אַלעם קומען מיר צו דער מסקנא, אַז לכל הדעות איז סילוועסטער אַ ריינער, כשר'ער יודישער יום־טוב.

נחת פון קינדער.

די האַלב יעהריגע צענזורען, וואָס די קינדער האָבען יענע וואָך אַהיימגעבראַכט פון די שולען, האָבען ביי אַ סך עלטערן אַרויסגערופען גרויס עגמת נפש, אַנטאַפּענדיג די 2־ערלעך. באַלד אָבער איז געשעהן אַ נס, דאָס עגמת־נפש איז אַוועק און זיי האָבען פאַר די יסורים געהאַט נחת.

פּונקט, ווען די קינדער זענען פריי געוואָרען פון דער שולע אויף עטליכע וואָכען פעריען, איז ענדליך אַראָבגעפאַלען דער לאַנג־ערוואַרטעטער שניי און ס'האָט זיך געמאַכט אַ גליטש, וואָס איז דער זיסער חלום פון דער היינטיגער יוגענד.

די קילינסקי־גאַס, וואָס איז אַ גאַנץ יאָהר אַ שטיל, בעשיידען געסעל, איז יעצט אַ רוישיגע, גרויס־שטאָדטישע גאַס. הונדערטער שול־קינדער, בעגלייט פון זייערע עלטערן, איילען זיך מיט די גליטשערס, און די עלטערן, צוקוקענדיג, וואו אַזוי זייערע קינדער בעווייזען קינצען אויף דער גליטש, זענען מקבל נחת און קוועלען אָב פון זייערע געראָטענע קינדער.

וואָס שייך צו זאָגען, ווען איך וואָלט זיך אין מיינע יאָהרען געגליטשט, וואָלט עס פאַר מיינע עלטערן געווען דער גרעסטער אומגליק, און ווען מיין טעכטעריל גליטשט זיך, קוועלט מיר מיין האַרץ...

דאָס איז דער היינטיגער נחת פון קינדער...

כאַלופּניקעס.

אַ זעהר אָנגעוועהטאַגטע פראַגע איז היינט דער ענין פון כאַלופּניקעס.

אַמאָל האָבען די מאַגאַזין־שניידער אָדער די שוסטער, וועלכע האָבען אַהיימגענומען אויסצופיהרען אַרבייט פון די מאַגאַזינערס געהייסען כאַלופּניקעס, ווען אפילו זיי האָבען דערביי בעשעפטיגט עטליכע אַרבייטער. היינט, ווען ס'הערשט דאָס צעכען־געזעץ, פערלאַנגט מען פון די דאָזיגע כאַלופּניקעס, אַז דער מאַגאַזינער זאָל זיי איינמעלדען אין דער קראַנקען־קאַסע און אין די אַנדערע פערזיכערונגס־אינסטיטוציעס אָדער, אַז נישט, זאָלען זיי זיין מייסטער און נעמען אויף זיך אַלע התחייבות'ן לגבי דעם סקאַרב אַז"וו.

וועגען אַט דער פראַגע קומען פאַר אין האַנדווערקער־פערבאַנד גרויסע דיסקוסיעס: כאַלופּניקעס אָדער מייסטער?

אַ טייל האַלטען, אַז מען דאַרף אויף ווייטער בלייבען כאַלופּניקעס און זאָלען די מאַגאַזינערס זיי איינמעלדען אין דער קראַנקען־קאַסע אַז"וו. דער ניכטערער טייל זאָגט אָבער, אַז גענוג געווען כאַלופּניקעס, צייט צו ווערען מייסטער. איי, ס'וועט נישט סטייען, טאָ זאָל מען נישט קאָנקורירען צווישען זיך ביים נעמען אַ פּרייז, וועט סטייען אויף אַלעם.

אין פליג דאַכט זיך דאָך, אַז די דאָזיגע פראַגע איז נישט אַזוי וויכטיג, נאָר אויסהערענדיג די דיסקוסיעס איז מען געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז אין יודישען האַנדווערקער־לעבען געשעהט עפּיס גרויסעס, ביי וואָס מען מוז זיין וואַך, כדי אַ גרויסער טייל בעלי מלאכות זאָלען נישט אַראָבגעשווענקט ווערען פון האָריזאָנט. דאָס סאַמע אינטערעסאַנטסטע איז אָבער, וואָס די האַנדווערקער זענען אַ בעוואוסטזיניגער עלעמענט און ווייסען וואָס זיי ווילען.

אַ פּאָר שעה כסדר בין איך געזעסען מיט אַ פערכאַפּטען אָטעם און אויסגעהערט די דיסקוסיע, וואָס איז געווען זאַכליך, און וואו דאָס גאַנצע בילד פון די דאָזיגע יודישע האַנדווערקער, וועלכע מוזען קעמפען פערביטערט פאַר זייער עקזיסטענץ, איז געקומען בולט צום אויסדרוק.

מזל־טוב! אַ נייער קרן.

יודען, אַ טייערע בשורה פאַר אייך: ס'איז געשאַפען געוואָרען אַ נייער „קרן", וואָס וועט אייך איה"ש בקרוב בעגליקען ושמו — און ער רופט זיך: „קרן עולה ארץ־ישראל".

די מעשה פון דער געשיכטע איז אַזאַ היסטאָריע:

ווי בעוואוסט פונטעווען זיך די „פּועלי אגודת ישראל" געגען דער „אגודת ישראל", וועלכע זיי האַלטען פאַר קלאַסען־שונאים און קאָנען נישט געהן מיט זיי צוזאַמען אין שפּאַן, ביז דאָס געדולד האָט געפּלאַצט און אויף דער לעצטער קאָנפערענץ, וואָס איז פאָרגעקומען יענע וואָך אין וואַרשא, איז ענדליך בעשלאָסען געוואָרען זיך אינגאַנצען אָפּצורייסען פון דער בורזשואַזער „אגודה" און גרינדען אַ בעזונדערע פּאַרטיי און היות ווי זיי זענען אויך פאַר ארץ־ישראל — צו גרינדען אַן אייגענעם „קרן" אונטער'ן אויבענדערמאַנטען נאָמען.

נישט לאַנג, יודען, וועט דויערן און שליחים פון דעם ניי־געשאַפענעם „קרן" וועלען אייך בעזוכען, אייך איבערצייגען, אַז נאָר זייער „קרן" וועט ברענגען די אמת'ע גאולה, אַז אַלע איבעריגע קרנות זענען נישט אפילו ווערט „ס'קערען"...

אַלזאָ, יודען, זייט אייך משמח, צו די אַלע ביז־איצטיגע ציוניסטישע, רעוויזיאָניסטישע, מורחיסטישע, יודענשטאַטלעריסטישע, פּועלי־ציוניסטישע, אגודה'סטישע, איז צוגעקומען דער יונגסטער און פרישסטער „קרן" פון דער רעליגיעזער, פּראָלעטאַרישער פּאַרטיי — דער „קרן עולה ארץ־ישראל".

ובכן, מזל־טוב אייך, יודען, מיט'ן נייעם „קרן".

לויתן

דער היסטאָרישער אָבמאַך.

דער שלום-אָבמאַך פון זשאַבאָטינסקי–בן-גוריון וועט געוויס פערשריבען ווערען אין דער היסטאָריע פון אויפלעבענדען א"י. נישט ביי איינעם האט דער דאזיגער אָבמאַך אַרויסגערופען טרעהרען אין די אויגען פאַר פרייד, אַז ענדליך איז געקומען די צייט, ווען עס וועט אַ סוף נעמען צו די ברידער-קאַמפען, סיי אין גלות, סיי אין ארץ-ישראל; ענדליך וועט דאס נאַציאָנאַלע יודענטום – אַלע צוזאַמען – מיט פערשטאַרקטע און פעראייניגטע כחות אויפבויען דאס גרויסע ווערק, וועלכעס זאָל זיין אַ מוסטער פאַר אַלע פעלקער אויף דער וועלט.

מיר, רעוויזיאָניסטען, האבען אויפגענומען דעם דאָזיגען אָבמאַך מיט גרויס צופרידענהייט, נישט דערפאַר, ווייל מיר זענען שוין שוואַך צו דעם ווייטערען געראַכטען קאַמף; נישט דערפאַר, ווייל מיר זאָלען זיך האבען דערשראָקען פאַר די לעצטע אָנפאַלען אויף אונזערע ציוניסטען און ביתר"ים אין ארץ-ישראל. מיר זענען נאָר ניכטער און קוקען מיט אָפענע אויגען, מיר האבען געזעהן, אַז פון דעם ברידער-קאַמף קען קיין גוטס נישט אַרויסקומען און אין דער ערשטער רייהע ליידט פון דעם ארץ-ישראל. דער גרויסער פיהרער אונזערער זאב זשאַבאָטינסקי האט פערציכטעט אויף זיין כבוד, מען האט אויסגעשטרעקט די הענד צו שלום. ער האט דאס געטהון, ווי די אמת'ע מוטער ביי שלמה המלך'ס משפט, ער וויל דאס קינד נישט צושניידען, ארץ-ישראל איז איהם זעהר טייער, דעריבער האט ער נישט געקאנט ווייטער צולאָזען, אַז ארץ ישראל זאָל פערוואַנדעלט ווערען אין אַ ים פון בלוט און טרעהרען, אַ דאַנק איהם וועט דעריבער ענדליך אַ סוף נעמען צו דער ביז-יעצטיגער טרויעריגער לאַגע.

אמת, עס זענען נאָך דאַ אביסעל אונצופרידענע, עס זענען נאָך דאָ אַזעלכע, ביי וועלכע דער שלום-אָבמאַך האט אַרויסגערופען ביטערע טרעהרען, ווייל פאַר זיי איז ארץ-ישראל נישט קיין פראַגע פון נאַציאָנאַלער אויפלעבונג, נאָר אַ געוועהנליכער אַרבייטס-פלאַץ, וואו צו פערדינען. היינט איז פאַר זיי ארץ-ישראל, מאָרגען – ביראבידזשאַן און איבערמאָרגען קאָן עס זיין האָנאָלולו; עס איז נאָר פאַר זיי פראַגע, וואו מען וועט זיי מעהר צאָהלען.

זייער נישט-צופרידענהייט צוליעב דעם שלום-אָבמאַך איז פאַר מיר פערשטענדליך; זיי זענען נישט צופרידען זייער גאַנץ לעבען, זיי זענען נישט צופרידען זייט ד"ר הערצל האט דעם ציוניזם פראָקלאַמירט, ווייל ביז לעצטענס האבען זיי זיך געפונען אין פיינדליכע לאַגערן, וואו זיי האבען געזיהט אַנטי-ציוניזם; אָבער צייטען בייטען זיך – היינט איז אַן אַנדערע קאָניונקטור: „פענוסע" דאס איז די הויפטזאַך און וואס טהוט מען נישט צוליעב פרנסה וועגען...

זייער נישט-צופרידענהייט פון שלום-אָבמאַך האבען זיי בולט און אָפען אַרויסגעזאָגט אויף דער זיצונג פון „קרן-היסוד"-קאָמיטעט אין טשענסטאָכאָוו, זיי האָבען נאָך נישט רעזיגנירט פון דעם ווייטערדיגען ברודער-קאַמף. מיר, רעוויזיאָניסטען, וועלען זיך אבער נישט לאָזען פראָוואָצירען, מיר רעספעקטירען און אַנערקענען דעם אָבמאַך אין פולען פערנעהם און מיר זענען גרייט צו געבען און אַנטייל צו נעמען אין די זאַמלונגען פון „קרן היסוד" און „קרן קימת", אָבער אַזוי לאַנג ווי די „קאַמפּסלוסטיגע", וועלכע אַנערקענען נישט דעם שלום-אָבמאַך, וועלען זיך בעזינען, אָדער די „סאַק"-ראַמענטס וועלען בעזייטיגט ווערען, דאַן ערשט וועלען מיר זיך שטעלען צו דער אַרבייט מיט פעראייניגטע און פערשטאַרקטע כוחות קאָן מען שאפען אַ גרויס נאַציאָנאַל ארץ-ישראל פון ביידע זייטען ירדן פאַר דעם גאַנצען יודישען פאָלק.

ש. ניעמיראָווסקי

ווען געברויכט מען

Togal

ביי רעאומאטיזם, פאדאגרא נערוועו און קאָפּשמערצען, גריפּע און פערקיהלונגען דינען די טאגאל-טאבלעטקעס אויסגעצייכענט. זיי פערלייכטערן זעהר. צו בעקומען אין דער נאהנטסטער אפּטייק.

אין דער „אובעזפּיעטשאַלניע" פערפליבטעט שוין דער סיסטעם פון הויז-דאָקטוירים

פון 1-טען יאַנואַר ד. י. איז איינגעפיהרט געוואָרען אין דער טשענסטאָכאָווער „אובעזפּיעטשאַלניע" דער סיסטעם פון הויז-דאָקטוירים.

דער נייער סיסטעם בעשטעהט אין דעם, אַז די גאַנצע שטאָדט איז איינגעטיילט געוואָרען אין 24 רעיאָנען און יעדער רעיאָן האט בעקומען זיין שטענדיגען דאָקטאָר, וועלכער נעמט-אָן אין אַ בעשטימט אָרט די קראַנקע מיטגלידער פון דער „אובעזפּיעטשאַלניע" אָדער די פערזיכערטע מיטגלידער פון זייערע פאַמיליעס, וואס וואוינען אין די גרעניצען פון בעטרעפענדען רעיאָן.

יעדער פערזיכערטער אַרבייטער אָדער אַנגעשטעלטער דאַרף דעריבער קודם כל נאָכזעהן אין די פערעפענטליכטע בעקאַנטמאַכונגען צו וועלכען רעיאָן ער געהערט און דאַן זיך פערצייכענען דעם נאָמען, אַדרעס, וואו ער נעמט-אָן און אויפנאַהמס-שעה'ן פון דאָקטאָר, צו וועלכען ער דאַרף זיך ווענדען.

די פאָרמאַליטעטען צו ערלעדיגען ביים דאָקטאָר זענען פאָלגענדע:

פאַר'ן געהן אויף דער ערשטער וויזיט צום הויז-דאָקטאָר אָדער רופען איהם צו אַ שווערער קראַנקען אין שטוב מוזען נאָך די פערזיכערטע אָנקומען אין צענטראַלען אַמבולאַטאָריום פון דער אובעזפּיעטשאַלניע (מיצקעוויטשאַ 12). זיי מוזען מיט זיך מיטנעמען די לעגיטימאַציע ווי אויך אַ בעשייניגונג פון אַרבייטסגעבער (אַזאַ בעשייניגונג איז גילטיג פאַר פיזישע אַרבייטער צוויי וואָכען, פאַר גייסטיגע אַנגעשטעלטע 1 חודש פון דער אויסשטעלונגס-דאַטע). אויפ'ן סמך פון דער לעגיטימאַציע און בעשייניגונג פון'ם אַרבייטסגעבער וועט לען די פערזיכערטע אַרויסבעקומען פון דער „אובעזפּיעטשאַלניע" זייער קראַנקהייטס-קאַרטע, מיט וועלכער זיי קענען זיך דאַן דירעקט ווענדען צו זייער הויז-דאָקטאָר. ביי די ווייטערדיגע וויזיטען ביים דאָקטאָר אָדער ווענדען זיך וועגען ערטיילען מעדיצינישע הילף אין שטוב, דאַרף מען שוין מעהר נישט געהן אין דער „אובעזפּיעטשאַלניע", נאָר מען קען זיך דירעקט ווענדען צום הויז-דאָקטאָר, וועלכער נעמט-אָן פּאַציענטען אין די שעה'ן, וואס זענען פאַר איהם בעשטימט געוואָרען.

אין דרינגענדע נויט-פאַלען ערטיילט ווייטער מעדיצינישע הילף די גיכע הילף פון דער „אובעזפּיעטשאַלניע".

כדי אַרויסצורופען די גיכע הילף אין די שעה'ן פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג מוז מען זיך ווענדען אין דער הייל-אָבטיילונג פון דער „אובעזפּיעטשאַלניע" און פון 3 נאכמיטאג אַ גאַנצע נאַכט ביז 8 פריה – צום דיזשורירענדען בעאַמטען אין דער געביידע פון דער „אובעזפּיעטשאַלניע" (מיצקעוויטשאַ 12) טעל. 16.44. שבת נעמט-אָן מעלדונגען וועגען גיכע הילף די הייל-אָבטיילונג פון דער אובעזפּיעטשאַלניע פון 8 פריה ביז האַלב 2 נאכמיטאג און פון האַלב 2 נאכמ. ביז 8 פריה – דער דיזשורירענדער בעאַמטער אין דער אובעזפּיעטשאַלניע טעל. נר. 16.44.

Puder Bebe Hofmana — זייט 35 יאָהר אין דינסט פון קינד

די ניי-יאָהר-פייערונגען אין טשענסטאָכאָוו.

לויט דער איניציאַטיווע פון דעם נייעם טשענסטאָכאָווער סטאַראָסטע ה' ראַגאָווסקי זענען לכבוד דעם נייעם יאָהר 1935 פאָרגעקומען אין די שוהלען פייערליכע תפילות פאַר'ן וואויל פון דער מלוכה, פרעזידענט מאָשטשיצקי, מאַרשאַל פּילסודסקי און די רעגירונגס-מיטגלידער.

אין דער שטאָדט-שוהל האט די תפילה אָבגעריכט חזן באַדאַש ביים שעהנעם אַקאָמפּאַניאַמענט פון כאָר אונטער דער לייטונג פון ה' ראַטענבערג. אַ ספּעציעלע געלעגענהייטס תפילה האט געזאָגט דער רב ר' נחום אַש.

אַן'עהנליכע תפילה איז אויך פאָרגעקומען אין דער נייער שוהל.

דאס אַננעמען די ניי-יאָהר-וואונשען דורך דעם סטאַראָסטאַ ה' ראַגאָווסקי איז ניי-יאָהר פאָרגעקומען אין אונאָבהענגיגקייטס הויז א. נ. פון מאַרשאַל פּילסודסקי, וואו ס'האבען זיך פערזאַמעלט אין גרויסען זאָל פאָרשטעהער פון אַלע שיכטען פון דער היגער בעפעלקערונג.

די פייערונג האט זיך אָנגעהויבען מיט'ן מאַרש פון דער ערשטער בריגאַדע און דאַן זענען פאָרגעקומען די רעדעס פון פרעזידענט מאַצקעוויטש – אין נאָמען פון דער שטאָדט, דעפּ. דר. בילוכאָווסקי – אין נאָמען פון פּאָוויאַט און דאַן דעפּ. באַרדזינסקי.

דער סטאַראָסטאַ ראַגאָווסקי דאַנקט דאַן פאַר די וואונשען אין נאָמען פון דער רעגירונג און נאָכדעם, ווי עס האַלט נאָך אַ רעדע דער אָנפיהרער פון ז'ער 7-טער דיוויזיע פּאָלק. סטאַכיעוויטש, ווערט די פייערונג פערענדיגט.

די אויסעראָרדענטליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער פאַבריקאַנטען און סוחרים-באַנק.

פערגאַנגענעם שבת-צו-נאַכטס איז אין לאָקאַל פון סוחרים און פאַבריקאַנטען-פעראיין פאָרגעקומען אַן'אויסעראָרדענטליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער באַנק.

די פערזאַמלונג עפענט פּרעזעס ה' ז. שטילער. אַלס פאָרזיצער ווערט געוועהלט ה' נאַטאַן קאָהן, אַלס ביי-זיצענדע די ה"ה יהודה ענגעל און ש. ראַדאַל, אַלס סעקרעטאַר ה' ב. קורלאַנד.

דיר. פּרושיצקי ערקלערט, אַז לויט'ן געזעץ פון קאָאָפּ. פאַר. 36 קאָן אַ מיטגליד בעקומען נאָר 10 מאָל אַזויפיעל וויפיעל עס בעטרעפט דער פּאַי אויסער, אַז די אַלגעמיינע פערזאַמלונג בעשטימט אַ העכערונג פון קרעדיט און היות ווי די לייטונג פון דער באַנק האט בעשלאָסען דאס צו ענדערען אויף 15 מאָל אַזוי פיעל, דאַרף דאס די אַלגעמיינע פערזאַמלונג דעצידירען.

די אַלגעמיינע פערזאַמלונג האט אַקצעפּטירט דעם פאָרשלאַג און ס'איז בעשטימט געוואָרען צו העכערען דעם קרעדיט פון אַ פּאַי אויף 15 מאָל אַזוי פיעל.

דער צווייטער פּונקט וועגען בעשטימען דעם העכסטען קרעדיט איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די העכסטע סומע בעטרעפט 20 טויזענד זל. אנשטאט ווי ביז איצט, וועלכע האט נאָר בעטראָפען 10 טויזענד זלאָטעס.

מיט דעם ווערט די פערזאַמלונג געשלאָסען.

פון תנועת „תורה ועבודה".

מוצש"ק, פ' וארא 8.30 אַ זייגער קומט-פאַר אין אייגענעם לאָקאַל, אַלעע 10 אַ פייערליכער מסיבת ראש-חדש. חברים-ות און סימפּאַטיקער ווערען געבעטען צו קומען.

זונטאַג פ' בא 6.1 8 אָוונט קומט-פאַר אַ חברים-פערזאַמלונג. אַלע חברים-ות ווערען אויפגעפאָדערט צו קומען פּונקטליך.

פון דער יודענשטאַטס-פּאַרטיי.

שבת, דעם 5 יאַנואַר 8-30 אָוונט קומט פאַר אַ מיטגלידער-פערזאַמלונג, אויף וועלכער די חברים איצקאָוויטש, רוזשעוויטש און בראַטמאַן וועלען אָבגעבען אַ בעריכט פון דער פּאַרטיי-ראַט-זיצונג.

פון בר"ק.

שבת, דעם 5 יאַנואַר 3 נאָכמ. וועט חבר ליבערמאַן האַלטען אַ רעפעראַט אין אייגענעם לאָקאַל פּילסודסקי 21 א. ד. ט. „דער הערצליאַנישער ציוניזם". אַלע אחים און אחות זענען פערפליכטעט צו קומען.

פון „דבורה".

פרייטאַג, דעם 4 ד. ח. 8.30 אָוו. אין לאָקאַל אַלעע 8 קומט-פאַר אַ מיטגלידער פערזאַמלונג.

פון ברית הצה"ר.

דינסטאַג, דעם 1-טען ד. ח. איז פאָרגעקומען אַ טהעע-אָוונד אין ברית הצה"ר, אויף וועלכען עס איז געלעזען געוואָרען די לעבעדיגע צייטונג „מנורה", אַרויסגעגעבען דורכ'ן בע"ם.

אויפ'ן דאָזיגען טהעע-אָוונד איז אויך אָנגענומען געוואָרען אַ שאַרפער פּראָטעסט געגען די ה"ה ד"ר שיפּער און נ. גערבאָווסקי פאַר זייער ברוטאַלען אָנפאַל בעת דער קרן-היסוד-אַקציע אויף דער רעוויזיאָניסטישער בעוועגונג מיט זשאַבאָטינסקי'ן בראש טראָץ דעם געשלאָסענעם שלום-אָבמאַך.

עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו איבערשיקען אַ פּראָטעסט אין דער ענגלישער אַמבאַסאַדע אין וואַרשאַ געגען דעם צוגעהמען דאָס בירגער-רעכט ביים ד"ר אַבאַ אחי מאיר און ד"ר יעבין, וועלכע עס דראָהט יעצט אַזוי אַרום אַרויסגעשיקט צו ווערען פון ארץ ישראל קיין סאָוויעט-רוסלאַנד.

פון בע"ם.

די ווערבירונגס-אַקציע פון פרישע חברים ווערט פאָרגעזעצט מיט ערפאָלג.

היינט פרייטאַג ערשיינט דער ערשטער נומער פון דער וואַנד-צייטונג א. נ. „מנורה". אין דער צייטונג געפונען זיך אַ חוץ יודישע אויך פּוילישע און העבּרעאישע אַרטיקלען.

די העבּרעאישע לעקציעס קומען פאַר 2 מאָל וועכענטליך זונטאַג און מיטוואָך 8 אָוונד, געפיהרט דורך פּראָפ. ב. וויינבערג. בכדי צו ערמעגליכען דעם אַנטייל אין די לעקציעס די ברייטערע קרייזען, איז בעשטימט געוואָרען אַ מינימאַלער אָבצאָהל 10 גר. פאַר אַ לעקציע.

היינט פרייטאַג 7.30 אָוונד קומט-פאַר אַ קעסטעל-אָוונד, געפיהרט דורכ'ן חבר ליפּמאַן קאַפּינסקי. איינגאַנג פריי.

מאָרגען שבת, האַלב 3 נאָכמיטאַג קומט-פאַר די ווייטערדיגע לעקציע פון יודישע געשיכטע, געפיהרט דורך פּראָפ. ב. וויינבערג.

שבת-צו-נאַכטס האַלב 9 אַ זייגער קומט-פאַר אין לאָקאַל פון ברית הצה"ר אַ חברים-שמועס ביי אַ גלעזיל טהעע. די זעלבע נאַכט קומט אויך פאַר דער אויספלוג קיין קראָקאַ אויף דער אַל-וועלטליכער קאָנפערענץ פונ'ם רעוויזיאָניסטישען פערבאַנד. צו דער קאָנפערענץ פאָהרט אַ חוץ אַ גרויסע צאָהל געסט, אויך דעלעגאַטען צו די צוזאַמענפאָהרען פון די בעזונדערע רעוויזיאָניסטישע גרופּירונגען, ווי ברית-הצה"ר, בית"ר, בע"ם, החיל, נורדיה, מיט'ן פּרעז. ניעמיראָווסקי אין דער שפּיץ.

פון בית"ר.

פאָריגע וואָך האט געוויילט אויף אַ ביקור אין נאָמען פון דער נציבות מדריך קיטשער, מיט וועמעס אַנטייל עס זענען פאָרגעקומען אַסיפות פון אַלע דרגאות בעזונדער.

עס האבען זיך שוין אָנגעהויבען די העבּרעאישע לעקציעס 2 מאָל אין דער וואָך אונטער דער אָנפיהרונג פון פּראָפ. וויינבערג.

אויף דעם כינוס פון בית"ר אין קראָקאָ וועט זיין פערטרעטען די גאַנצע מפקדה מיט דעם מפקד זעלצער בראש.

פון דער יודישער געזעלשאַפט פאַר לאַנדקענטשאַפט.

שבת, דעם 5-טען ד. ח. קומט פאַר אַן'אויספלוג אין יודישען שפּיטאַל, וואו ס'וועלען בעזוכט ווערען אַלע אָבטיילונגען. צוזאַמענטרעף 9 אַ זייגער פריה אין לאָקאַל פון דער געז. (אַלעע וואָלנאָשטשי 2). פאַר'ן אַרויסמאַרש וועט דער פּראָפ. וויינשטאָק האַלטען אַ רעפעראַט וועגען דער ענטשטעהונג פון שפּיטאַל.

זונטאַג, דעם 6 ד. ח. – אויספלוג צו-פוס נאָך אָלשטין. צוזאַמענטרעף אין לאָקאַל 9 פריה. איינשרייבונגען אין סעקרעטאַריאַט.

פון ברית-החיל.

נאָך דער לעצטער אינספּעקציע פון דער קרייז-קאָמענדע אין סאָסנאָוויץ־זאַגלען נאָכ'ן בעשטימען אַ פרישען קאָמענדאַנט אין דער פּערזאָן פון ה' י. זאַנדבערג בעמערקט זיך לעצטענס אַן'אויפלעבונג אין אַלע געביטען. אַזוי קומען פאַר יעדע וואָך פרייטאַג אָוונד און שבת נאָכמ. לעקציעס פון „געשיכטע פון ציוניזם" און „יודישע געשיכטע", געפיהרט דורך די ח"ח: ש. יאַרזאַמבעק, נ. זהבי.

דער פרישער צוזאַמענשטעל פון דער נייער קאָמענדע איז פאָלגענדער: קאָמענדאַנט יוליאַן זאַנדבערג און מיטגלידער פון דער קאָמענדע די ח"ח ש. יאַרזאַמבעק, נ. זהבי, נ. קורלאַנד, קאָפּינסקי, אַלטמאַן און פעלדמאַן.

פרייטאַג, דעם 4 יאַנואַר פּונקטליך 7.50 אָוונד קומט פאַר די ווייטערדיגע לעקציע פון „געשיכטע פון ציוניזם". שבת, דעם 5 יאַנואַר 3.30 נאכמ. קומט פאַר אַ זביורקע פון אַלע מיטגלידער פון חיל אין דער פאָרם פון אַן'אַלאַרם. די אָנוועזענהייט פון אַלע מיטגלידער איז דורכאויס נויטיג.

פּאָפּולערע פאָרשטעלונג אין קאַמעראַל-טעאַטער.

מאָרגען שבת, דעם 5 ד.ח. 4 נאכמ. וועט אין קאַמעראַל-טעאַטער פאָרקומען אַ פּאָפּולערע פאָרשטעלונג, צו ביליגע פרייזען, פון ליכטענבערג'ס הומאָרפולער קאָמעדיע „מעטש מאַלזשענסקי" אין 3 אַקטען. בילעטען – אין דער „קולטור-ליגע" פון 1–11 און 8–4 אָוונד. שבת אין דער טעאַטער-קאַסע פון 2 נאכמ.

„אונזער אַרבייט אין גלות און פאַר ארץ-ישראל".

אויף דער אויבענדערמאַנטער טעמע אָרדענט איין די היגע „פּועלי אגודת ישראל" קומענדען זונטאַג 7 אָוונד אין לאָקאַל פון „בית יעקב" (קאַטעדראַלנע 10) אַ פאָרלעזונג פון צ. ק. מיטגליד פון „אגודת ישראל", עקזעקוטיוו-מיטגליד פון פּא"י, ראַטמאַן און דאָזאָר ה' משה לובלינער פון אַלעקסאַנדער.

דער דאָזיגער רעפערעט זאָגט צו צו זיין אינטערעסאַנט צוליב די לעצטע אונטערגענומענע אַקציעס פון פּא"י אין פּוילען און עקספּאַנסיע פון פּא"י-געדאַנק אין ארץ-ישראל.

שוין דעם 11 ד. ח. פּיהרט-אויף דער דראַמאַטישער קרייז דעם „אורטייל".

די צוגרייטונגען צו דער אויספירונג פונ'ם „אורטייל" דורך דעם היגען דראַמאַטישען קרייז האַלטען שוין ביים פערענדיגט ווערען. כמעט יעדען טאָג קומען-פאַר רעפּעטיציעס ביי דער מיטאַרבייט פון ה' משה קאָהן, אַרטיסט פון לאָדזער קאַמעראַל-טעאַטער און דער טערמין פון דער פאָרשטעלונג איז שוין ענדגילטיג פעסטגעשטעלט געוואָרען אויף פרייטאַג, דעם 11 ד. ח. בכלל גרייט-צו די דראַמאַטישע סעקציע אַן'איבעראַשונג פאַר'ן היגען טעאַטער-עולם אויפפיהרענדיג אַזאַ שטאַרקע פּיעסע, וואס וועט האָפענטליך געשפּיעלט ווערען קינסטלעריש און מיט די געהעריגע קאָסטיומען און דעקאָראַציעס.

עס איז מעהר ווי זיכער, אַז דער היגער טעאַטער-עולם וועט גערן בעזוכען די דאָזיגע פאָרשטעלונג, כדי צו בעוואונדערען די בעמיהונג פון די היגע בעסטע אַרטיסטישע כחות, וועלכע וועלען נישט אָבנאַרען.

אָפענער בריעף צום דירעקטאָריום פון „קרן-היסוד" אין פוילען.

ווי בעוואוסט, איז דער „קרן-היסוד" אַנ'אומפאַרטייאישע פינאַנס-אינסטיטוציע פון אַלוועלטליכען ציוניזם.

די פאַרשטעהער ווי אויך די אַנגע-שטעלטע פון „קרן-היסוד" איז נישט ערלויבט צו פיהרען פאָליטיק און אויס-נוצען זייערע אַנפערטרויטע אַמטען צו פאָליטישע צוועקען.

אין פערלויף פון דער לעצטער צייט האבען מיר רעוויזיאָניסטען נישט גענו-מען קיין אַקטיווען אנטייל אין דער „קרן-היסוד"-אַרבייט, ווייל מיר האבען געהאַט א חשד, אַז דאָרט ווערט גע-מאַכט פאָליטיק.

נאך דעם שלום-אָבמאַך צווישען זשאַבאָטינסקי – בן-גוריון, האבען מיר געמיינט, אַז עס וועט שוין א סוף נע-מען צו די ברידער-קאַמפען און אַלע צוזאַמען מיט פעראייניגטע כחות וועלען מיר זיך שטעלען צו דער אַרבייט פאַר'ן אויפבוי פון א גרויס און שטאַרק ארץ-ישראל פאַר דעם גאַנצען יודישען פאָלק.

די לעצטע „קרן-היסוד"-אַקאַדעמיע, וועלכע איז פאָרגעקומען ביי אונז אין טשענסטאָכאָוו, דעם 29 דעצעמבער פ.ח. מיט דער בעטייליגונג פון די ה"ה: דר. שיפער און גערבאָווסקי, האט אונז בולט בעוויזען, אַז אונזער פערדאַכט, אַז דער „קרן-היסוד" פיהרט פאָליטיק, איז פול-שטענדיג בערעכטיגט.

די דאָזיגע הערען, וועלכע זענען געקומען קיין טשענסטאָכאָוו פאַר „קרן-היסוד-געלדער, האבען זיך ערלויבט אויף דער דאָזיגער אַקאַדעמיע צו פיה-רען זייער שאָוויניסטישע פאָליטיק און בעפאַלען מיט שמוציגע ווערטער די רעוויזיאָניסטישע בעוועגונג מיט איהר גרויסען מנהיג – זאב זשאַבאָטינסקי – אַנשטאָט צו רופען צו אחדות אין די ציוניסטישע רייהען, אַנשטאַט צו שאַפען מעהר געלד פאַר'ן „קרן - היסוד", האבען זיי פערוואַנדעלט די דאָזיגע אַקאַדעמיע אין... א שמוציגען וואהל-מיטינג.

מיר רעוויזיאָניסטען פראָטעסטירען אַמשטאַרקסטען געגען די דאָזיגע הערען, וועלכע האבען אויסגענוצט דעם „קרן-היסוד"-קאַמפיין צו פערזענליכע און פאַרטייאישע צוועקען.

ועד פון ברית = הצה"ר
אין פוילען
אָבט. אין טשענסטאָכאָוו.

אידאַ קאַמינסקאַ

די מייסטער=קינסטלערין פון דער יודישער ביהנע צו גאַסט אין טשענסטאָכאָוו.

טשענסטאָכאָוו וועט זונטאָג און מאָנ-טאג האבען א זעלטענע טעאַטער-סענ-סאַציע. אידאַ קאַמינסקאַ, די גרויסע און געשעצטע קינסטלערין, וואס איהר נאמען איז א שם-דבר אין יודישען טעאַטער, קומט אויף צוויי גאַסטשפילען קיין טשענסטאכאוו. דאס מאל וועט אידאַ קאַמינסקא זיך בעווייזען דעם טשענסטאָכאָווער פובליקום אין א רייהע גאר נייע קונסט-ראָלען אין נאך נישט געזעהענע פיעסען.

„דאס רעכט פון א מוטער" איז די ערשטע פיעסע, אין וועלכער אידאַ קאַ-מינסקאַ וועט זיך בעווייזען. די דאזיגע פיעסע איז פון הויכען ליטעראַרישען ווערט און פערמאַגט די גרעסטע דראַ-מאַטישע שפאַנונג, וואס פערכאַפט דעם אָטעם פון פובליקום פון דער ערשטער ביז דער לעצטער סצענע.

די צווייטע פיעסע „פרוי אדוואָקאַט" געהערט צום רעפערטואַר פון אַלע גרעסטע אייראָפעאישע קינסטלערינס.

„פרוי אַדוואָקאט" דאס איז א מאָדערנע, פולבלוטיגע פראָבלעם-קאָמעדיע, וואס בעלויכט דאס היינטיגע פערהעלטניש פון מאַן צו פרוי.

מען מוז און דאַרף אויך דערמאנען דעם אויסערגעוועהליכען אנסאַמבל, וועל-כען אידא קאַמינסקא פיהרט מיט. דאס זענען צווישען אַנדערע: י. גרודבערג, ענטי ליטאן, ראמא לערער, מ. מעלמאַן, י. סטרוגאַטש.

מיט איין וואָרט: אידאַ קאַמינסקא, פרעכטיגער אַנסאַמבל, לעבעדיגער און צאַפעלדיגער רעפערטואַר – דאס אַלץ וועט עלעקטריזירען טשענסטאָכאָוו.

די אויפטריטען קומען-פאַר אין פייער-לעשער-זאַל, דערביי בעט מען אונז אויפמערקזאַם צו מאַכען, אַז די אָרדנונג אין זאַל וועט זיין געזיכערט דורך ספעציעלע אָרדנונג-היטער.

פון אַרבייטס-פראָנט.

אין דער פאַבריק „לעוולען" האט זיך דעם 31 ד. ד. געענדיגט דער 14-טאָגי-גער קינדיגונגס-טערמין פון 30 אַרביי-טער. קיין רעדוקציע איז אבער נישט אַדורכגעפיהרט געוואָרען. דאַגעגען איז געענדערט געוואָרען דער אַרבייטס-סיס-טעם אויף אַזאַ אופן, אַז די אַרבייטער זענען איינגעטיילט געוואָרען אויף צוויי גרופען, וועלכע וועלען אַרבייטען יעדע צו 2 טעג אין דער וואָך. די פאַבריק וועט אַלזאַ זיין טעטיג בלויז 4 טעג אין דער וואָך.

די אייגענטימער פון דער מעסער-פאַבריק „טראַנטשילאַ" האבען דעם 31 פ. ח. רעדוצירט 15 אַרבייטער. די איב-ריגע אַרבייטען ווייטער.

א גראַנדיעזע פייערונג אין שניידער-צעך.

מאָרגען שבת, דעם 5 ד.ח. קומט-פאר אין זאַל פון האַנדווערקער-פערבאַנד א גראַנדיעזע פייערונג לטובת דער הילפס-קאַסע ביי שניידער-צעך.

די פייערונג זאָגט צו צו זיין זעהר אינטערעסאַנט און פרעהליך. די אָרגאַ-ניזאַטאָרען האבען גלייכצייטיג איינגע-לאַדען א רייהע זינגער און מאַנאָלאָגיס-טען, וועלכע וועלען פאָרטראָגען זייער זייער קונסט פאַר'ן עולם.

עס איז אויך איינגעלאַדען געוואָרען אַנ'ערשטקלאַסיגער אָרקעסטער, וואס וועט שפילען ביים טאַנצען. מיט איין וואָרט – ס'וועט זיין א פרעהליכע פער-ווײַלונג.

היגיענע פון קינד.

א האַרמאָנישע דערגענצונג פון דעם אַלגעמיין-גענוצטען „שאָפמאַנ'ס פודער בעבע" איז די אויסגעצייכענטע „שאַפ-מאַנ'ס בעבע זייף", אַנ'איבערגעפּעטס-טע זייף פאַר קינדער און דערוואַקסע-נע מיט א דעליקאַטער הויט. א דאַנק „שאַפמאַנס זייף בעבע" מאכט די הויט פריש, געזונד, עלאַסטיש, ווידערשטאַנדס-פעהיג אויף אַלערליי הויט-קראַנקהייטען. מיט איין וואָרט זי בליהט. שאַפמאַנ'ס בעבע-זייף, איז א היגיענישע זייף, אויסגעאַרבייט פון ספעציעל צוגעקלי-בענע פעטסען. יעדע פאַרטיע זייף ווערט אַנאַליזירט אין די לאַבאָראַטאַ-ריעס פון דער פירמע „ווי-על-קאַ". דערביי ווערט געלעגט אַכט אויף דעם איבערפעטסען „שאַפמאַנ'ס בעבע-זייף", ענטשפרעכענד צו דער דעליקאַטער הויט פון אַ קינד אָדער אַנ'אַנדערער עמפינדליכער הויט. עס האַנדעלט זיך וועגען נייטראַליזירען דאס אַלקאַלישע ווירקען, וועלכעס איז אונשעדליך אין געוועהנליכער זייף, אָדער קען פער-שאַפען הויט - קראַנקהייטען ביי דער עמפפינדליכער הויט פון קינדער און דערוואַקסענע. „שאַפמאַנ'ס בעבע-זייף" איז פערפומירט מיט אַנ'אָריגינעלער און סובטעלער קאָמפּאָזיציע, וואס ענט-האַלט נאָר די בעסטע נאַטירליכע שמעק-איילען אָהן שום קינסטליכע איילען, וואס ענטהאַלטען טיילמאָל כלאָר און הידראָקאַרבורען, וועלכע ווירקען דע-סטרוקטיוו אויף דער הויט.

ד"ר ס. א'

שטערבליכער פאַרפאַל ביים דרעשען תבואה.

בעת דעם דרעשען תבואה ביים פויער זיגמונט ציקלאַוווסקי אין דאָרף פאַניק (גמ. זלאטי פאָטאָק) איז שטערב-ליך פערוואונדעט געוואָרען דורך דער דרעש-מאַשין די 75-יעהריגע אַרבייטע-רין טעקלאַ יענדרישעק, וועלכע איז געשטאָרבען בעת מען האט זי איבער-געפיהרט אַהיים.

ער האָט זיך געמאַכט א געשעפט פון „דעזינפעצירען" טעלעפאָנען.

דער פעראיין פון רעזערוו-אָפיצירען, וועלכער האט בעקומען פון קעלצער וואָיעוואָדאַ א קאָנצעסיע צו דעזינפע-צירען טעלעפאָן-אַפּאַראַטען, האט אריינ-געטראָגען צו דער פאָליציי אַנ'אַנקלאַגע געגען א געוויסען ע. וואָנסעק, וועלכער האט אין משך פון עטליכע חדשים דע-זינפעצירט טעלעפאָן-אַפּאַראַטען אין א גאַנצער רייהע היגע אונטערנעמונגען, נישט האָבענדיג דערצו קיין רעכט. וואָנסעק פלעגט פאַרשטעלען א לעגיטי-מאַציע פון א קאַטאָוויצער פעראיין, וועלכער עקזיסטירט נישט שוין מעהר ווי א יאָהר. די „דעזינפעקציע" פלעגט ער אַדורכפיהרען מיט עפּיס א רעטזעל-האַפטער פליסיגקייט אָהן שום ווירקונג.

נייע סטעמפעל-מאַרקען.

עס זענען אַרויסגעלאָזט געוואָרען אין אומלויף נייע סטעמפעל-מאַרקען צו 5 און צו 2 זל. חוץ דעם זענען איינגע-פיהרט געוואָרען מאַרקען צו 4 זל. און צו 100 זל.

די ביזאיצטיגע סטעמפעל-מאַרקען צו 2 און 5 זל. ווערען אַרויסגעצויגען פון פערקעהר. נישט גענוצטע מאַרקען פון אַלטען טיפּ קענען אויסגעטוישט ווערען אויף נייע נאַר ביז'ן 15 סטיטשען ד. י.

אויטאָ שטערבליך פערוואונדעט א 80-יעהריגען יוד.

דינסטאַג איז אויף א טראַגישען אופן אומגעקומען דער עטליכע און אַכציג-יעהריגער יעקל צעשינסקי, וועלכער איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַנ'-אויטאָ. דעם אַלטיטשקען האט מען מיט דעם זעלבען אויטאָ איבערגעפיהרט אין שטאָדטישען שפּיטאָל, וואו ער איז עט-ליכע שעה שפּעטער געשטאָרבען.

דער פערשטאָרבענער איז אין משך פון לאַנגע יאָהרען געוועזען משמש אין דער שוהל אַלעע 1. די לעצטע יאָהרען איז ער געוועזען משמש אין מנין ערשטע אַלעע 9.

ערקלערונג.

אַלס ענטפער אויף דער אויפפאָ-דערונג פון טשענסטאָכאָווער קאָמ. פון „בונד" פון 28.12 1934 ערקלער איך, דאָס איך האָב אין דעם גאַנצען ענין קיין שום אָהנונג און ס'וואונדערט מיך זעהר, דאס איהר האט זיך געלאָזט פער-פיהרען, ווי איהר שטרייכט אַליין אונ-טער, פון פוסטע קלאַנגען.

שמחה לאַסמאַן.

פון ספּאָרט

„סטאַדיאָן" (כאָרזשוו) – „מכבי".

ווי מיר האבען שוין געמאָלדען וועט זונטאַג, דעם 6 ד. ח. פאָרקומען אין לאָקאַל פון „מכבי" (קאטעדראַלנע 13) א זעהר אינטערעסאַנטער באָקס-מעטש צווישען „סטאַדיאָן" פון כאָרזשוו און „מכבי".

די טשענסטאָכאָווער יודישע מאַנ-שאַפט, וועלכע טרעט פאָראויס פון איין נצחון צום צווייטען, האט זיך יעצט פערבעטען אַלס געגנער די ערשטקלאַ-סיג טעכניש אויסטרענירטע באָקס-מאַנ-שאַפט פון כאָרזשוו. „סטאַדיאָן" איז בעקאַנט אין טשענסטאכאוו אלס א מאַנשאַפט, וועלכע באָקסט ריין און טעכניש גוט. די שלעזישע מאַנשאַפט קומט צו די קאַמפען אין איהר בעסטען צוזאַמענשטעל.

„מכבי" וועט דאַסמאַל אַרויסטרעטען מיט א פערשטאַרקטע מאַנשאַפט. אין דער פליגען-געוויכט וועט אַרויסטרעטען דער בעקאַנטער ביי אונז אין שטאָדט באָקסער ווייסבערג, וועלכער איז א לענגערע צייט נישט אַרויסגעטרעטען אויפ'ן רינג. ווייסבערג טרענירט שוין א לענגערע צייט און געפונט זיך אין א זעהר גוטע פאָרם. דער באָקס-מעטש האט אַרויסגערופען א גרויסען אינטע-רעס אין אַלע ספאָרט-קרייזען ביי אונז אין שטאָדט.

כדי צו פערמיידען א געדראַנג ביי דער קאַסע קומט-פאר דער פאָרפערקויף פון בילעטען אין דער פירמע „אימ-פעריאַל" (פילסודסקי 7) און אין טאָג פון די קאַמפען ביי דער קאַסע פון 4 נאָכמיטאַג.

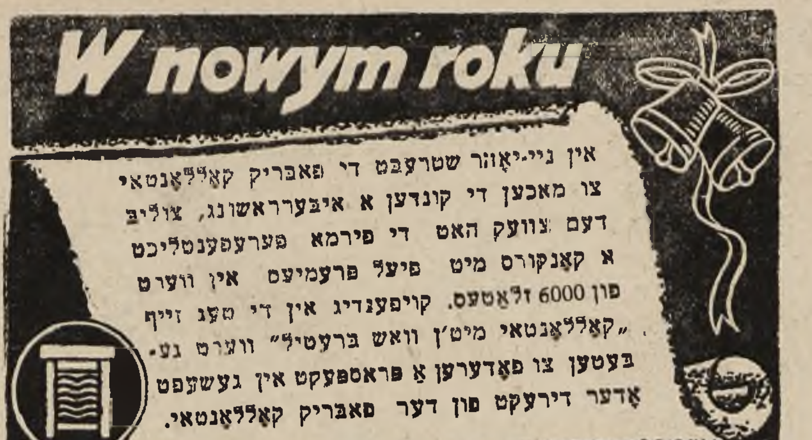

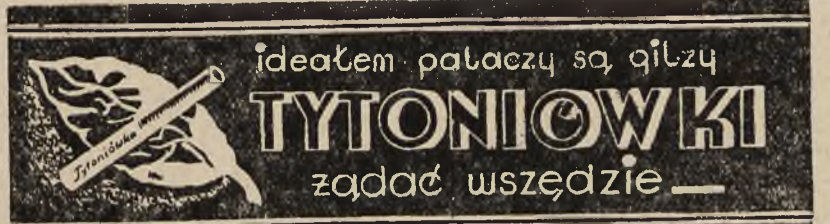

דער פוטער=סקלאַר
MAURYCY KORNBERG
CZĘSTOCHOWA, ALEJA 6. Tel. 22-59.

עמפפעהלט אויפ'ן לויפענדען סעזאָן

אַלע סאָרטען פוטערס צו קאָנקורענץ-פרייזען.

א קראַנקער מאָגען

איז אָפט גורם פערשידענע קראַנקהייטען.

ZIOŁA z GÓR HARCU Dra LAUERA

איז א גוט מיטעל צום רעגולירען דעם מאָגען. זיי בעזייטיגען אָבסטרוקציע, זענען א מילדע, נאטירליך דורכרייניגונגס-מיטעל זיי בעזייטיגען די פוילונגס-עלעמענטען, וועלכע פער'סמ'ען דעם קערפער

ZIOŁA z GÓR HARCU D-ra LAUERA

ווערען אויך גערן געברויכט דורך קראנקע ביי לעבער-ליידען נירען, גאל-שטיינער און מערידען.

KINO „EDEN".

די ליבלינג פון פובליקום

אַנני אָנדראַ

אַלס מיסס פלאָרא

אין דער אויסגעצייכענטער קאָמעדיע

DAJCIE MI MĘŻA

רעזשי: קאַראָל לאַמאַטש.

אין דער מענער-ראָל: לוסיען באַרו

אויסער'ן פראָגראַם:

פאָקס = אקטואַליען און אַנדערע.

פּאַפּיר

אַמבּאַלירפּאַפּיר

אין דער פירמע

MICHAŁ AJDELMAN

Częstochowa Piłsudskiego 7

טעל. 13-05, 1-טער שטאָק, פראָנט.

Kino „LUNA"

דאס יאָהר 1935 הויבען מיר אָן מיט'ן פילם

VIVA VILLA

וואס שטייגט איבער אַלע אַנדערע

הויפט-ראָל וואַללאַס בעערי

אויסער'ן פראָגראַם

פאָט און פאַראַמאָונט - וואָך.

געוועהנליכע פרייזען.

„ATLANTIC"

אַגראָדאָווא 14.

גרויסע פרעמיערע

פון מעכטיגען פילם

Katastrofa Czeluskina

פינג - פאָנג - מייסטערשאַפטען.

דעם 25 און 26-טען פ. ח. זענען אין טשענסטאכאווער קרייז פאָרגעקומען פינג-פאָנג-מייסטערשאַפטען, אין וועלכע ס'האבען אַנטייל גענומען פאלגענדע קלובען: „הכח" (ראָדאָמסק), „מכבי", „בליסקאָוויצא", „גוויאזדא", „הפועל" פון טשענסטאכאוו. דאס ערשטע אָרט האט ווידער בעקומען „הכח" מיט 15 פונקטען, וויצע-מייסטער – דער אַרביי-טער ספּאָרט-קלוב „בליסקאָוויצא" מיט 11 פונקטען. די דאָזיגע צוויי ספּאָרט-קלובען וועלען רעפּרעזענטירען טשענ-סטאכאוו אין די פוילישע מייסטערשאַפ-טען פון פינג-פאָנג אין פויזען, וועלכע קומען פאָר ענדע יאַנואַר 1935.

וועגען אינדיווידועלען מייסטער-טיטול אין פינג-פאָנג האבען אַנטייל גענומען 27 שפּילער פון די אויבענדערמאַנטע קלובען און אויך די „נורדיה"-שפּילער. דאס ערשטע אָרט האט גענומען דער יונגער גאָלדבערג פון „בליסקאָוויצא", וועלכער האט געשלאָגען אין פינאַל די בעסטע שפּילער: לעלינאַוווסקי (גוויאזדא), האזע, גערינכטער, פייגלאַוויטש (הכח), ווי אויך דעם פאַראיעהריגען מייסטער ראָזענצווייג (נורדיה). אַלס מייסטער פון היגען קרייז וועט גאָלדבערג רעפּ-רעזענטירען טשענסטאכאוו ביי די אינ-דיווידועלע פינג-פאָנג - מייסטערשאַפטען פון פוילען, וואו ער וועט זיך טרעפען מיט די מייסטער פון ווארשא, קראַקע, לאָדז, פויזען, טאַרנאָוו, לעמבערג א. א.